

T.C.

YARGITAY

HUKUK GENEL KURULU

E. 2013/8-375

K. 2013/520

T. 17.4.2013

- KATILMA ALACAĞI (Katılma Alacağı'nın 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olduğu - Boşanma Hükümünün Kesinleşme Tarihi de Gözetildiğinde İslah Tarihinde 10 Yıllık Zamanaşımı Süresinin Geçmediğinin Kabulü Gerektiği)
- ISLAH ZAMANAŞIMI (Tarafların 2002 Yılından Önce Evlendiği/Taşınmazın 2002 Yılından Sonra Edinildiği - Boşanma Hükümünün Kesinleşme Tarihi de Gözetildiğinde İslah Tarihinde Katılma Alacağı'nda 10 Yıllık Zamanaşımı Süresinin Geçmediğinin Kabul Edileceği)
- ON YILLIK ZAMANAŞIMI (Katılma Alacağı'nın 1 Yıllık Değil 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olduğu)
- BİR YILLIK ZAMANAŞIMI (Katılma Alacağı'nın 1 Yıllık Değil 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olduğu)
- EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİ (Katılma Alacağı'nın 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olduğu - Boşanma Hükümünün Kesinleşme Tarihi de Gözetildiğinde İslah Tarihinde 10 Yıllık Zamanaşımı Süresinin Geçmediğinin Kabulü Gerektiği)

4721/m.178, 231

6098/m.146

818/m.125

ÖZET : Katkı payı ve katılma alacağı davasında; uyuşmazlık; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğünden sonra edinilen mallar konusunda, evlilik birliğinin boşanma ile sonuçlanması halinde, eşler arasında katılma alacağına ilişkin davalarda zamanaşımı süresinin bir yıl mı, yoksa on yıl mı olduğu; varılacak sonuca göre ıslah edilen kısmın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı noktasında toplanmaktadır. Tarafların 1990 yılında evlendikleri, uyuşmazlığın 01.01. 2002 tarihinden sonra edinilen taşınmaz yönünden katılma alacağına ilişkin bulunduğu, 12.12.2005 tarihinde açılan boşanma davasının kabulüyle sonuçlandığı ve boşanma hükmünün 13.10.2008 tarihinde kesinleşmiş bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, ıslah tarihi olan 11.10.2011 tarihi itibarıyla Kanunda öngörülen on yıllık zamanaşımı süresinin geçmediği kabul edilmelidir.

Davacı-davalının katılma alacağına ilişkin ıslahın TMK m. 178 uyarınca bir (1) yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu yönündeki bozma kararına, yerel mahkemece "davanın on (10) yıllık dava zamanaşımı süresine tabi olduğu" şeklindeki gerekçe ile direnmesi, yerinde olup onanmalıdır.

DAVA : Taraflar arasındaki "katkı payı ve katılma alacağı" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Kadıköy 1. Aile Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 23.11.2011 gün ve 2007/176 E.-2011/1000 K. sayılı kararın incelenmesi taraf vekilleri tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 8.Hukuk Dairesinin 08.05.2012 gün ve 2012/2056 E., 2012/3981 K. sayılı ilamı ile;

(... Davacı-birleşen dosyada davalı E. Ayşe G. vekili, evlilik içinde alınan ve davalı S. adına tescil edilen Gelibolu ve Zekeriyaköy'de bulunan taşınmazlarla ilgili katkı payı ve katılma alacağı isteğinde bulunmuş, ayrıca vekil edenine ait antika yüzükle ilgili de talepleri olduğu bildirilmiş, birleşen dosyada vekil edeni aleyhine açılan davanın reddine karar verilmesini ve aksi halde belirlenecek miktarların karşılıklı takas ve mahsup edilmesini istemiş, 11.10.2011 tarihli harcını da yatırdığı dilekçesi ile taleplerini 111.300 TL katkı payı, 148.700 TL katılma alacağı olarak ıslah etmiştir.

Davalı S. Mert Ş. vekili, Zekeriyaköy'deki taşınmazda davacının katkısı olmadığını, Gelibolu'daki taşınmazın annesi tarafından bedelsiz verildiğini, yüzüğün varlığının ve vekil edeni tarafından alındığının ispat edilmesi gerektiğini açıklayarak davacının davasının reddine karar verilmesini savunmuş, birleşen dava dosyasında ise, evlilik içinde alınan ve E. adına tescil edilen iki adet araçla ilgili katkı payı ve katılma alacağı isteğinde bulunarak birleşen dosyanın davalısı E.'dan tahsilini istemiştir. ıslah dilekçesine karşı cevabında ise katılma alacağı ile ilgili talebin zamanaşımına uğradığını açıklayarak reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, davacı E. Ayşe G. vekili tarafından açılan katkı payı alacağı davasının kabulü ile 111.300 TL katkı payı alacağının davalı-karşı davacı S. Mert Ş.'den tahsiline, hüküm altına alınan katkı payı alacağından 100.000 TL'ye dava tarihi, 1.300 TL'ye ise ıslah tarihinden itibaren yasal faiz yürütülmesine, davacı E. Ayşe G. tarafından açılan denkleştirme katılım alacağı isteminin kısmen kabulü kısmen reddi ile 148.700 TL katılım alacağının karar tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalı S. Mert Ş.'den tahsiline, fazlaya dair istemin reddine, davacı E. Ayşe G.'lın yüzük ile ilgili talebinin vazgeçme nedeni ile reddine, mahkememizin bu dosyası ile birleştirilen dava dosyasında davacı S. Mert Ş. lehine 10.000 TL katılım alacağının karar tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davacıdan alınıp davalı-karşı davacıya ödenmesine, davalı karşı davacının katkı payı davasının kısmen kabulü kısmen reddi ile 7.200 TL katkı payı alacağının davanın açıldığı 12.10.2009 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte E.'dan tahsiline, fazlaya dair istemin reddine, tarafların hüküm altına alınan alacakları ile doğacak yasal faizlerin karar kesinleştiğinde karşılıklı olarak takas ve mahsubuna karar verilmesi üzerine hüküm davalı-birleşen dosyanın davacısı S. Mert Ş. vekili ile katılma yolu ile davacı birleşen dosyanın, davalısı E. Ayşe G. vekili tarafından temyiz edilmiştir. Mahkeme, davalı-karşı davacı vekilinin hükmün açıklanmasına ilişkin isteğini de hükümde açıklanması gereken bir husus veya maddi hata olmadığı gerekçesi ile reddetmiştir.

Taraflar 20.9.1990 tarihinde evlenmiş 12.12.2005 tarihinde açılan boşanma davasının kabulüne ilişkin hükmün 13.10.2008 tarihinde kesinleşmesiyle boşanmışlardır. Eşler arasında başka mal rejimi seçilmediğinden 01.01.2002 tarihine kadar mal ayrılığı (743 sayılı TKM.nin 170. m.), bu tarihten mal rejiminin sona erdiği boşanma davasının açıldığı tarihe kadar (4721 sayılı TMK.nun 225/2. m.) yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimi geçerlidir (4721 sayılı TMK.nun 202.m).

Dava konusu mal varlığı değerlerinden Sarıyer Zekeriyaköy'deki 1431 parselde 7 nolu dubleks mesken kooperatif adına tapuda kayıtlı olup kooperatife S. Mert Ş. 22.5.2000 tarihinde ortak olarak girmiş ve kooperatif ortaklığını 26.7.2005 tarihinde A. G. G.'a devretmiştir. Diğer dava konusu Gelibolu Güneyli Köyündeki 2901 parsel ise erkeğin annesi A. Ş. adına tapuda kayıtlı iken 28.8.1996 tarihinde tapuda satış yolu ile S. Mert Ş.'e devredilmiştir. Birleşen dosyada dava konusu edilen 34 ... 3390 plakalı araç 29.9.1999, 34 ... 2248 plakalı araç ise 26.7.2004 tarihinde E. Ayşe G. adına trafikte tescil edilmiştir. Dava konusu mal varlıklarının edinme tarihleri itibariyle tarafların isteklerinin karşılıklı olarak katkı payı ve katılma alacağı niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Davacı E. vekili, vekil edeni aleyhine açılan boşanma davasına karşı harcını da yatırdığı 12.12.2005 tarihli karşı davasında "edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesi ile vekil edenimizin kendi hissesi olan 100.000 TL'nin vekil edeninin banka hesabına geçirilmesini" istemiş, bu istek boşanma davasından tefrik edilerek ayrı esasa kaydedilmiştir. Bilahare mahkemenin isteği üzerine 11.10.2011 tarihli dilekçesi ile isteğini açıklamış ve aynı zamanda ıslah isteğinde de bulunmuş ve ıslah ettiği miktara ilişkin harcı da tamamlamıştır. Bu dilekçesinde açıkça davanın açılması sırasındaki isteklerini katkı payı alacağına özgülediklerini ve bu 100.000 TL katkı payı alacaklarının 111.300 TL'ye yükselttiklerini, bunun dışında 158.700 TL katılma alacağı talepleri olduğunu, aleyhlerine açılan dava sebebiyle varsa 10.000 TL katılma alacağının da takas edilmesini istediklerini açıklamış ve ıslah isteğinde bulunmuştur. Bu dilekçeye karşı 19.10.2011 tarihli dilekçesi ile S. vekili, ıslah edilen katılma alacağı ile ilgili 1 yıllık zamanaşımının geçtiğini açıklayarak zamanaşımı definde bulunmuştur. Öncelikle davacının (E. Ayşe G.) 12.12.2005 tarihinde açtığı davasında davanın niteliği tam anlaşılammakta ise de 11.10.2011 tarihli dilekçesinde açıkça bu miktarı (100.000 TL'yi) katkı payı alacağına özgülediklerini bildirdiğine göre mahkemenin taleple bağlı olması kuralı da gözetilerek davacının isteğinin mal rejiminin tasfiyesinden kaynaklanan alacak isteği olmakla birlikte 100.000 TL miktarındaki harcı yatırılan talebinin tamamının katkı payı alacağı olarak kabul edilmesi gerekir. Bunun dışında davacının ıslah dilekçesinde ayrıntılarını açıkladığı katılma alacağı isteği de bulunmaktadır. Diğer yandan birleşen dosyadaki S.'ın talebinin 34 ... 3390 plakalı araç bakımından katkı payı, 34 ... 2248 plakalı araç yönünden ise katılma alacağı olduğu hususunda tereddüt yoktur.

Bu belirlemeden sonra, dosya kapsamı, toplanan deliller ve alınan bilirkişi raporları karşısında ortak hesaptan çekilen para ile alınması halinde de yarı yarıya taraflara ait olması gereken 34 ... 2248 plakalı aracın alım tarihi itibarıyla aksi ispatlanmadığından edinilmiş mal olarak kabul edilerek, katılma alacağı hesaplanmasında, 34 ... 3390 plakalı araçla ilgili olarak da dava tarihindeki değer ve tarafların gelirleri, kişisel tasarrufları ve erkeğin TKM.nin 152. maddesinde yazılı evi geçindirme yükümlülüğü gözönünde bulundurularak belirlenen katkı payı oranı ile çarpılarak bulunan katkı payı alacağı miktarında usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığına, alınan bilirkişi raporları ve yapılan hesaplamalar hüküm kurmaya yeterli görüldüğüne göre bu tür davalarda uygulanması gereken hakkaniyet ve fedakarlığın denkleştirilmesi ilkeleri karşısında hükmü katılma yoluyla temyiz eden davacı-birleşen dosyada davalı E. vekilinin araçlarla ilgili temyiz itirazlarının tamamı yerinde görülmemiştir.

Dosya muhtevasına, dava evrakı ile yargılama tutanakları münderecatına, mevcut deliller mahkemece takdir edilerek karar verildiğine, dosya arasında bulunan banka dekontları ve hesap ekstreleri ile havale edilen miktarlar gözetilerek Gelibolu'daki taşınmazın bedelsiz değil erkeğin annesi tarafından satışla devredildiği kabul edildiğine, çalışarak gelir elde ettiği anlaşılan kadının gelirini başka yerde kullandığı ispat edilemediğinden alımlarda katkısı olduğunun kabulü gerektiğine, yapılan katkı payı hesaplanmasında taraf gelirleri, kişisel harcamaları ve TKM.nin 152. Maddesindeki erkeğin evi geçindirme yükümlülüğü dikkate alınarak belirlenen katkı payı oranı ile dava tarihindeki taşınmaz değerleri çarpılarak katkı payı alacağı bulunduğuna, bu hesaplamada Zekeriyaköy'deki taşınmaz bakımından 1.1.2002 tarihine kadar yapılan ödemeler de gözetildiğine, 111.300 TL bulunan katkı payı alacağı bakımından dava tarihi ve ıslah tarihindeki değerlere ayrı ayrı faiz yürütüldüğüne, faiz yürütülmeyen 10.000 TL miktar için mahsuptan söz edilerek ıslah dilekçesinde faiz istenmediğine, feragat sebebiyle reddine karar verilen antika yüzükle ilgili harcı yatırılarak artırılan bir değer olmadığından harcı yatmayan değerle ilgili vekalet ücreti takdir edilemeyeceğine, dava dilekçesinin açıklanması niteliğindeki 11.10.2011 tarihli dilekçede ayrıca yargılama giderleri ve vekalet ücretinden bahsedilmemiş olmasının, dava dilekçesinde açıkça yazılarak istenen bu taleplerle ilgili davacının hakkını ortadan kaldırmayacağına, taşınmazları veya hakkını alım tarihlerinde kocasına bağışladığına dair kadının bağışlama iradesini içeren herhangi bir delil veya beyan da dosyaya sunulmadığına, talep dikkate alınarak karşılıklı hükmedilen alacaklar ve faizleri bakımından takas ve mahsuba karar verildiğine göre davalı-birleşen dosyadaki davacı S. vekilinin aşağıda yazılı katılma alacağı dışındaki diğer temyiz itirazları da yerinde değildir.

Davalı-birleşen dosyanın davacısı S. vekilinin katılma alacağı ile ilgili temyiz itirazlarına gelince; mahkemece yapılan değerlendirmede açılan davanın esas itibarıyla belirsiz davalar olduğu, TMK.nun 178. maddesinde yazılı zamanaşımı süresinin boşanmadan kaynaklanan maddi manevi tazminat ve yoksulluk nafakası ile ilgili olduğu, aleyhe yorumlanamayacağı açıklanarak zamanaşımı defii reddedilmiş ve yazılı şekilde hüküm kurulmuştur. Davacının katılma alacağı isteğini ıslah dilekçesinde 158.700 TL olarak bildirdiği ve harcını da ıslah ile birlikte yatırdığı, dava dilekçesindeki yazılı miktar içinde katılma alacağı olmadığı, dava dilekçesindeki 100.000 TL miktarın açıkça katkı payı alacağına öngüldüğü, dava 1 yıllık sürede açılmakla birlikte dava dilekçesinde katılma alacağı olarak talep edilen bir miktarın olmadığı davacı E. vekili tarafından açıklandığı, tarafların boşanmalarına ilişkin mahkeme kararının kesinleştiği 13.10.2008 tarihinden ıslah dilekçesinin verildiği 11.10.2011 tarihleri arasında katılma alacağı bakımından 1 yıllık zamanaşımı süresinin de geçtiği ve davalının ıslah dilekçesine karşı süresinde zamanaşımı definde bulunduğu ihtilafsızdır. Uyuşmazlık, davacının katılma alacağı talebi bakımından zamanaşımı süresinin 1 yıl olarak uygulanıp uygulanamayacağı hususunda toplanmaktadır.

743 sayılı TKM.nin yürürlükte bulunduğu dönemde mal ayrılığı rejimi söz konusu idi. Mal ayrılığı rejimi için 743 sayılı TKM. de mal rejimi konusunda herhangi bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir. Ancak, 743 sayılı TKM.nin Borçların Umumi Kaideleri başlığını taşıyan 5. (4721 sayılı TMK. m.5) maddesinde,

"Akitlerin in'ikadına ve hükümlerine ve sükuu sebeplerine taalluk edip borçlar kısmında beyan olunan umumi kaideler, medeni hukukun diğeri kısımlarında dahi caridir" amir hükmüne yer verilmiştir. Bu durum karşısında anılan madde gereğince BK.nun zamanaşımına ilişkin uygun düşen hükmünün mal rejimleri konusunda da uygulanabileceği kabul edilmektedir. Bu durum karşısında, TKM.nin 5. maddesinin yollamasıyla mal ayrılığı rejimi dönemi bakımından BK.nun 125. maddesinde öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresi uygun düşmektedir. BK.nun 125. maddesinde; "Bu kanunda başka suretle hüküm mevcut olmadığı taktirde her dava 10 senelik mürur zamana tabidir", denilmiştir.

Madde metninde sözü edilen "her dava" sözcüğü her alacak olarak değerlendirilmektedir. Aynı Kanununun 132/1-3 nolu bendinde ise, "Nikah devam ettiği müddetçe karı kocadan birinin diğeriinin zimmetinde olan alacakları hakkında zamanaşımı işlemez" hükmüne yer verilmiştir.

4721 sayılı TMK.nunda ise, zamanaşımına ilişkin hüküm yer almaktadır. Anılan Kanununun 178. maddesinde; "Evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan dava hakları, boşanma hükmünün kesinleşmesinin üzerinden bir yıl geçmekle zamanaşımına uğrar" denilmiştir. Maddenin birinci bölümünden de açıkça anlaşılacağı üzere "evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan dava hakları..." denilmektedir. Bu hükmün sadece boşanmanın ferii niteliğinde bulunan nafaka, maddi ve manevi tazminat ile benzeri-.hakları kapsadığını söylemek güçtür. Evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan -dava hakları ibaresinin aynı zamanda edinilmiş mallara katılma rejiminden doğan katılma alacağı ve değer artış payını da kapsadığı düşünülmektedir. Halihazırda Daire uygulaması bu yöndedir. 743 sayılı TKM.nun 170. maddesi uyarınca mal ayrılığı rejiminin geçerli olduğu dönemde katkı payı alacağına yönelik tüm davalar sözleşme olsun veya olmasın 743 sayılı TKM.nin (4721 sayılı TMK.nun) 5. maddesinin yollamasıyla BK.nun 125. maddesi gereğince 10 yıllık zamanaşımına tabidir. TMK.nun 225/1. maddesi uyarınca mal rejimi, eşlerden birinin ölümü veya başka bir mal rejiminin kabulüyle sona ermiş (ki başka bir mal rejiminin kabulü halinde sözleşme söz konusu olur) ya da aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince mahkemece evliliğin iptaline karar verilmesi hallerinde de 4721 sayılı TMK.nun 5. maddesinin yollamasıyla BK.nun 125. maddesinde öngörülen 10 yıllık zamanaşımı uygulanmaktadır. 01.01.2002 tarihinden sonra eşler arasında mal rejimi konusunda yapılmış bir sözleşme söz konusu ise, yine 10 yıllık zamanaşımı uygulanacaktır. TMK.nun 225/2. fıkrasında; "Mahkemece evliliğin (...) boşanma sebebiyle sona ermesi..." halinde katılma alacağı bakımından TMK.nun 178. maddesinde yer alan bir yıllık zamanaşımının uygulanacağı Dairece kabul edilmektedir.

Daha önce mal rejimine ilişkin davaların görüldüğü Yüksek Yargıtay 2. Hukuk Dairesinde de; 4721 sayılı TMK.nun 231. maddesine dayalı katılma alacağı konusundaki kararlar oyçokluğuyla verilmiştir. Çoğunluk; TMK.nun 5. maddesi yollamasıyla bu mal rejiminde BK.nun 125. maddesinde yer alan 10 yıllık, azınlık ise; TMK.nun 178. maddesindeki bir yıllık zamanaşımı süresinin uygulanmasını benimsemiştir (2.H.D. 05.02.2007 T. ve 9383/1228 E/K).

Mal rejimleri konusunda on yıllık zamanaşımı süresinin uygulanmasının gerektiği görüşünü savunanlar; TMK.nun 178. maddesinin TMK.nun boşanma kısmında yer aldığı, bu nedenle sadece boşanmanın eki niteliğinde bulunan davalar hakkında uygulanması gerektiği, mal rejimleri konusunda uygulanmasının mümkün olmadığı, maddenin kanunda yer alış biçiminin de buna engel olduğu gerekçesine dayanmaktadırlar. Kanun sistematığına göre gerçekten TMK.nun 178. maddesi boşanma kısmında yer almaktadır. Ne var ki, TMK.nun 158 ve 179. maddeleri de aynı bölümde yer almakta olup, TMK.nun 158/2. fıkrasında; "Eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesi, tazminat, nafaka ve soyadı hakkında boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır", Mal Rejiminin Tasfiyesi başlığını taşıyan 179. maddesinde de, "mal rejiminin tasfiyesinde eşlerin bağlı olduğu rejime ilişkin hükümler uygulanır" denilmektedir. O taktirde bu maddelerin yer alış biçimine hangi gerekçe gösterilmelidir. Buna benzer bir çok hüküm bulmak mümkündür. O halde bu gerekçe tek başına on yıllık zamanaşımının uygulanmasının gerekçesi olamaz. Ancak, tali bir gerekçe olarak değerlendirilebilir. Bundan ayrı, istek sahibi için çok zorunlu ve yaşamsal bir değer taşıyan, aynı zamanda boşanmanın fer'i niteliğinde olan nafaka, maddi ve manevi tazminat davaları ve benzerleri bakımından daha kısa süre olan bir yıllık, mal rejimi bakımından ise oldukça uzun bir süre sayılan on yıllık zamanaşımının kabulünün bir çelişki oluşturacağı açıktır.

Yargıtay ve Daire uygulaması gereğince uygulanması gereken zamanaşımı süresi boşanma hükmünün kesinleştiği tarihten itibaren başlar. Bugünkü koşullarda bir boşanma davasının temyiz süreci de dahil en az 4-6 yıl sürdüğü bilinmektedir. Kesinleşmeden itibaren on yıllık sürenin son yılı ya da gününde mal rejimine ilişkin davanın açıldığı da gözönünde tutulduğunda sosyal problemin asgari 15-20 yıla taşınacağı da bir gerçektir. Bir yıllık zamanaşımı süresinin çok kısa olduğu ancak, on yıllık zamanaşımı süresinin ise çok uzun olduğu ve sosyal problemi uzun süre ayakta tuttuğu ve başka sosyal problemlere de yol açtığı ya da açacağı gözardı edilemez.

Mal rejimine ilişkin zamanaşımı konusunda doktrinde de tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Çoğunluk görüşünü benimseyenler; farklı açılardan olayı değerlendirmekle birlikte on yıllık zamanaşımının uygulanacağını savunmaktadırlar. Azınlık ise; olayda bir yıllık zamanaşımının uygulanması gerektiğini ileri sürmektedirler. Yani TMK.nun 178. maddesinin uygulama olanağının bulunmadığını ileri sürenler iki gerekçeye dayanmaktadırlar. Birincisi sözü edilen madde TMK.nun mal rejimleri bölümünde değil, kanunun sistematığı açısından TMK.nun boşanma kısmında yer almaktadır. İkincisi ise, TMK'nun 178. maddesi boşanmanın eki niteliğinde bulunan nafaka, maddi ve manevi tazminatlarla ilgili olup bunlar hakkında uygulanır. Mal rejimine ilişkin davalar ise boşanmanın eki (fer'i) niteliğinde davalar olmadığını söylemektedirler. Konunun çok tartışmalı olduğu ve henüz bir birlikliğin gerek doktrinde ve gerekse uygulamada sağlanamadığı görülmektedir. Taraflar arasında görülen boşanma davasının kesinleştiği 13.10.2008 tarihinden ıslah dilekçesinin tarihi olan 11.10.2011 tarihine kadar TMK.nun 178. maddesinde düzenlenen 1 yıllık zamanaşımı süresi geçmiş bulunduğu ve davalı S. vekili ıslah dilekçesi ile talep edilen katılma alacağı miktarı bakımından süresi içerisinde zamanaşımı definde bulunduğu göre, davacı E.'nin dava konusu ettiği mal varlığına ilişkin katılma alacağı miktarı zamanaşımına uğradığından mahkemece 148.700 TL katılma alacağı bakımından davanın reddine karar verilmesi gerekirken bu kısım bakımından da yazılı gerekçeyle davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru olmamıştır. Davalı-birleşen dosyanın davacısı S. vekilinin temyiz itirazları aleyhine hükmedilen katılma alacağı açısından yerindedir...),

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

KARAR : Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava; katkı payı ve katılma alacağı istemine ilişkindir.

Mahkemenin, davanın kabulüne dair verdiği karar, taraf vekillerinin temyizi üzerine, Özel Daire'ce yukarıda yazılı gerekçeyle katılma alacağı yönünden kısmen bozulmuş; Yerel Mahkemece, "katılma alacağına ilişkin davanın Borçlar Kanununun 125. maddesinde öngörülen on (10) yıllık zamanaşımına tabi olduğu ve ıslah tarihi itibarıyla zamanaşımı süresinin dolmadığı gibi, esasen bu tür davaların belirsiz alacak davaları olduğu" gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir. Hükmü temyize, davalı-davacı vekili getirmektedir.

Davaya konu edilen, Sarıyer Zekeriyaköy 1431 parselde 7 nolu dubleks meskenin davalı-davacı koca adına kooperatife üyelik suretiyle edinildiği 1.1.2002 tarihinden, kooperatif hissesinin elden çıkarıldığı 26.7.2005 tarihine kadar ödemelerin devam ettiği taraflar arasında uyuşmazlık konusu değildir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu'nun önüne gelen uyuşmazlık; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğünden sonra edinilen mallar konusunda, evlilik birliğinin boşanma ile sonuçlanması halinde, eşler arasında katılma alacağına ilişkin davalarda zamanaşımı süresinin TMK 178. maddesi uyarınca bir yıl mı, yoksa aynı Kanunun 5. maddesi yollaması ile Türk Borçlar Kanunu 146. maddesi (eBK m. 125) uyarınca on yıl mı olduğu; varılacak sonuca göre ıslah edilen kısmın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı noktasında toplanmaktadır.

Mahkeme ilk karar gerekçesinde; zamanaşımı savunmasını ret ederken uygulanacak zamanaşımı süresi tartışması yanında, katılma alacağı davalarının esasen "belirsiz alacak" davaları olduğunu ve zamanaşımı savunmasının bu nedenle de kabul edilmediğini belirtmiş ve özel Dairecc bu hususun tartışılmamış, uygulanacak zamanaşımı hükmü (TMK m. 178) yönüyle mesele ele alınmış ve salt bu nedene hasren bozma yapılmış olması karşısında, Yerel Mahkeme'nin terditli olarak; gerek uygulanacak zamanaşımı süresi itibarıyla, gerekse de davanın bir belirsiz alacak davası olduğundan bahisle direnmesinin "yeni hüküm" niteliğinde olup olmadığı önsorun olarak tartışılmış ve oyçokluğu ile önsorun olmadığı kabul edilerek işin esasının incelenmesine geçilmiştir.

İşin esasının incelemesinde; uyuşmazlığa konu taşınmaz yönünden uygulanacak mal rejiminin niteliği Yerel Mahkeme ve Özel Daire arasında çekişmeli değildir. Çekişme; eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin geçerli olduğu dönemde edinilen mala ilişkin katılma alacağı yönünden uygulanacak zamanaşımı süresi konusundadır.

Taraflar arasında bir sözleşme bulunmaması nedeniyle, Kanuna göre belirlenecek olan; Kanun'daki düzenleme şekliyle "artık değere katılma" alacağı olarak ifade edilen ve uygulama ile öğretide "katılma alacağı" olarak adlandırılan eşler arasındaki bu alacak 01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile kabul edilen "edinilmiş mallara katılma" rejimine ilişkin bir kavram olup, TMK'nın 231 maddelerinde düzenlenmiştir.

Alacağın açıklanan bu niteliğine göre, Yerel Mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyuşmazlığa dönülecek olursa; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'na bakıldığında, yasal mal rejimi olarak kabul edilen edinilmiş mallara katılma rejiminde, katılma alacağına özgü olarak bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir (KILIÇOĞLU, Ahmet: "Katılma Alacağına Zamanaşımı", Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Ankara 2010, s. 1289; ACAR, Faruk: Aile Konutu, Mal Rejimleri, Eşin Yasal Miras Payı, 3.B, Seçkin

Yayınevi, Anaka 2012, s. 275; SONSUZÖĞLU, Elif: Medeni Kanun'da Mal Rejimi Düzenlemeleri ve Vergi Hukukundaki Etkileri, Legal Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 50; ÖZUGUR, Ali İhsan: Mal Rejimleri, 5. B., Seçkin Yayınevi, Ankara 2008, s. 82). Bu nedenle edinilmiş mallara katılma rejiminden doğan katılma alacağına uygulanacak zamanaşımı konusu tartışmalara neden olmuştur. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında azınlıkta kalan bir kısım üyeler TMK m. 178'deki zamanaşımı süresinin bu dava da uygulanması gerektiğini belirtmiş iseler de bu görüş Kurul çoğunluğunca kabul edilmemiştir.

Katılma alacağının niteliği itibarıyla, eşler arasında bir alacak olduğu ve dolayısıyla boşanmanın bir fer'i olmadığı (CEYLAN, Ebru: Türk ve İsviçre Hukukunda Boşanmanın Hukuki Sonuçları, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2006; s. 68; KILIÇOĞLU, s. 1292); "evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan bir dava" da olmadığı, kaldı ki edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesinin boşanmanın değil mal rejiminin sona ermesinin bir sonucu olduğu kabul edilmektedir (DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan/GÜMÜŞ, Alper: Türk Özel Hukuku, C.III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2005, s. 391). Zira boşanmanın fer'ileri; boşanma davası ile birlikte veya ayrı olarak açılan maddi-manevi tazminat (TMK m. 174/1-2) ve nafaka (TMK m. 175) gibi hususlardır. Belirtmek gerekir ki; TMK m. 178'in salt boşanmanın fer'i niteliğindeki tazminat ve nafakayı kapsadığı madde gerekçesinde açıkça vurgulanmıştır.

Boşanma olgusu; salt mal rejiminin sona ermesini, dolayısıyla katılma alacağı gibi taleplerin gündeme gelmesini sağlayan harici bir olgudur (ERDEM, Mehmet: Özel Hukukta Zamanaşımı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 203; KILIÇOĞLU, s. 1291; ACAR, s. 284). Ancak ifade etmek gerekir ki; katılma alacağını gündeme getiren; eş söyleyişle katılma alacağını talep edilebilir hale getiren tek harici olgu boşanma değildir (TMK. m. 225).

Öğretide, mal rejimlerinden doğan davaların boşanmanın fer'i olmadığı kabul edilmekle birlikte; mal rejiminin tasfiyesinin aile hukukunun bir parçası olduğu, bu nedenle katılma alacağı davalarında, zamanaşımı süresinin TMK. m. 178'e göre belirlenmesinin isabetli olacağı da savunulmaktadır (ACAR, s. 284; ÖZUGUR, s. 82). Bu düşünce tarzının, esasen bir kıyas olmayıp, genişletici bir yorum olduğu ileri sürülse de, maddenin Kanun sistematigi içinde bulunduğu yer nazara alındığında, bu fikir zamanaşımında kıyas yasağına takılacaktır.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu sistematigi incelendiğinde; 178. maddenin, Kanunun "İkinci Kitap, Birinci Kısım, İkinci Bölüm-Boşanma" düzenlemesi içinde, "Boşanmada tazminat ve nafaka" kenar başlığı altında yer aldığı görülür. Oysa katılma alacağı TMK, "İkinci Kitap, Birinci Kısım, Dördüncü Bölüm-Eşler Arasındaki Mal Rejimi" düzenlemesi kapsamında (TMK m. 231 vd.) yer almaktadır.

Mal rejiminin "boşanma" dışındaki sebeplerle sona ermesi halinde, katılma alacağında zamanaşımı süresinin TBK m. 146 (eBK m. 125) uyarınca on yıl olacağı genel kabul gören bir husustur (ANIL, Yaşar Şahin/TANER, Yonca: Eşler Arasındaki Mal Rejimleri, Legal Kitabevi, İstanbul 2011, s. 191-193; DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 391). Özel Dairede, yukarıya metni alınan kararında belirttiği üzere, mal rejiminin boşanma dışındaki hallerde; yani eşlerden birinin ölümü veya başka bir mal rejiminin kabulüyle sona ermiş ya da aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince mahkemece evliliğin iptaline karar verilmesi hallerinde 4721 sayılı TMK.nun 5. maddesinin yollamasıyla TBK m. 146 (eBK m. 125) uyarınca on (10) yıllık zamanaşımı süresinin uygulanacağını kabul etmektedir.

Mal rejiminin boşanma nedeniyle sona ermesi halindeki zamanaşımı süresini, salt TMK. m. 178'deki "evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan dava hakları" ifadesine dayandırmak kanun koyucunun amacına da uygun düşmez. Zira, kanun koyucu mal rejimleri için ayrı ve özel bir zamanaşımı süresi öngörmek isteseydi, bunu ayrıca düzenler ve salt boşanma ile sınırlı olarak değil de mal rejiminin diğer sona erme halleri (TMK m. 225) için de öngörürdü (KILIÇOĞLU, s. 1292). Şu

halde katılma alacağında zamanaşımı süresinin TMK m. 178 uyarınca belirlenmesine imkân bulunmamaktadır.

Bu durumda katılma alacağında zamanaşımı sürelerinin belirlenmesi katılma alacağının hukuki niteliğine göre belirlenecektir. Uygulanacak zamanaşımı bakımından da, öncelikle özel hukuktaki zamanaşımı süreleri üzerinde durmakta yarar vardır.

Uygulanması ve dolayısıyla ele alınması gereken zamanaşımı iskati (düşürücü) zamanaşımı olup, özel hukuktaki teknik anlamı ile borcu sona erdirmeyen, ancak kanunda belirlenen sürelerin geçmesi ile alacaklının alacak ve dava hakkı karşısında borçlunun geçen süreyi ileri sürerek borcu ifadan kaçınma hakkı kazanmasıdır (HGK. 05.05.2010, E.2010/8-231; K.2010/255). Bu niteliği ile zamanaşımı maddi hukuka ilişkin bir kurum olsa da; hem esasa, hem de usule ilişkin yönleri bulunmaktadır (YILMAZ, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Yetkin Yayınevi, Ankara 2012, s. 867).

Bu açıklamalar ışığında katılma alacağının niteliğine baktığımızda; katılma alacağının kanundan doğan bir (parasal) alacak hakkı olduğu görülür (AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ KARAMAN, Derya: Türk Medeni Hukuku: Aile Hukuku, C. 2, 14. B., Beta Yayınevi, İstanbul 2012, s. 174; ZEYTİN, Zafer: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, 2. B, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008, s. 234; YETİK, Nurten: Boşanma, Anlaşmalı Boşanma ve Mal Rejimleri, 3. B, Bilge Yayınevi, Ankara 2008, s. 128; KIRMIZI, Mustafa: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Aile Konutu, Yargın Hukuk Yayınları, İstanbul 2012, s. 245). Bu niteliği gereğiyle; katılma alacağının doğumuyla bu alacak artık temlik edilebilir, haczedilebilir ve rehnedilebilir (GUMUŞ, Mustafa Alper: Teori ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008, s. 380). Katılma alacağı kanundan doğan bir alacak olduğundan, TMK m. 5 yollaması ile Borçlar Kanunu genel hükümlerinin bu alacak bakımından da uygulanacağı açıktır (ŞIPKA, Şükran: "Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde, Tasfiyeyi ve Katılma Alacağını Talep Hakkına İlişkin Zamanaşımı Süreleri", Bilge Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara 2008, s. 843)

01.01.2002 Tarihinde yürürlüğe giren 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nda, yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejiminde, katılma alacağına uygulanacak zamanaşımı süresi konusunda Türk Medeni Kanunu'nda ayrı bir hüküm bulunmadığına ve niteliği itibariyle hakkın bir alacak hakkı olduğunun açık olmasına göre, olayda uygulanması gereken hükümler, TMK. m. 5 yollaması ile TBK. m. 146 (eBK m. 125) uyarınca belirlenecektir. Anılan hükümde; "kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir" (6098 Sayılı TBK. m. 146; eBK. m. 125) düzenlemesi yer almaktadır. Şu halde, katılma alacağında zamanaşımı süresi TBK m. 146 (eBK m. 125) uyarınca on (10) yıl olarak uygulanmalıdır (DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 391; ŞIPKA, s. 846; KILIÇOĞLU, s. 1294).

Eldeki olayda; tarafların 20.9.1990 tarihinde evlendikleri, uyuşmazlığın 01.01. 2002 tarihinden sonra edinilen taşınmaz yönünden katılma alacağına (TMK m. 231 vd.) ilişkin bulunduğu, 12.12.2005 tarihinde açılan boşanma davasının kabulü sonuçlandığı ve boşanma hükmünün 13.10.2008 tarihinde kesinleşmiş bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, ıslah tarihi olan 11.10.2011 tarihi itibariyle Kanunda öngörülen (TBK m. 146; eBK m. 125) on yıllık zamanaşımı süresinin geçmediği kabul edilmelidir.

Özel Dairenin; davacı-davalının katılma alacağına ilişkin ıslahın TMK m. 178 uyarınca bir (1) yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu yönündeki bozma kararına, yerel mahkemece "davanın on (10) yıllık dava zamanaşımı süresine tabi olduğu" şeklindeki gerekçe ile direnmesi, yukarıdaki açıklamalar nedeniyle yerinde olup onanmalıdır.

Ne var ki, Özel Dairece bozma kapsamında kalan işin esasına yönelik diğer temyiz itirazları, hükmün zamanasını süresi yönünden bozulması nedeniyle incelenmemiş olduğundan, diğer temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Özel Daire'ye gönderilmesi gerekir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle, direnme uygun bulunduğundan dayalı-davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın 8. HUKUK DAİRESİNE gönderilmesine, 6217 sayılı Kanunun 30. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici Madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440/1.maddesi uyarınca tebliğden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 17.04.2013 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Bu karar, kullanıcılarımızdan Sayın Avukat Hilal Ülker ÇAHANTİMUR tarafından gönderilmiştir.

Yarx

T.C.

YARGITAY

1. HUKUK DAİRESİ

E. 2012/16721

K. 2013/5460

T. 11.4.2013

- TAPU KAYIT DÜZELTİMİ İSTEĞİ (Tapu Sicil Müdürlüğü'nün Hatalı Gerçekleştirilen İşleminin Düzeltilmesi İle İlgili Olarak Bu Davayı Açabileceği - Davacı Tapu Sicil Müdürlüğü'nün Dava Açma Sıfatı Bulunmadığı Gerekçesiyle Davanın Reddinin Hukuka Aykırı Olduğu)
- TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNÜN TAPU KAYIT DÜZELTİM İSTEMİ (Dava Açabileceği/Davacı Tapu Sicil Müdürlüğü'nün Dava Açma Sıfatı Bulunmadığı Gerekçesiyle Davanın Reddedilemeyeceği - Esasa Girileceği)
- DEVLETİN TAPU SİCİLİ TUTULMASINDAN DOĞAN ZARARLARDAN SORUMLULUĞU (Devletin Aykırı Kayıtlardan Doğan Zararları Ödemeyi Taahhüt Ettiği - Dayanaksız ya da Hukuksal Duruma Uymayan Kayıtlar Düzenlemenin Taşınmazın Niteliğinde Yanlışlıklar Yapmanın Aynı Kapsamda Düşünüleceği)
- SİCİLİN DOĞRU TUTULMASINI DEVLETİN ÜSTLENDİĞİ VE TAAHHÜT ETTİĞİ (Dayanaksız ya da Hukuksal Duruma Uymayan Kayıtlar Düzenlemenin Taşınmazın Niteliğinde Yanlışlıklar Yapmanın da Aynı Kapsamda Düşünüleceği - Tapu Sicillerinin Tutulmasından ve Bundan Doğan Zararlardan Sorumlu Olacağı)

2709/m.40, 129

4721/m.1007, 1025

818/m.55

Tapu Sicil Tüzüğü/m. 85

27.3.1957 Tarih ve 1/3 Sayılı İnançları Birleştirme Kararı

2.6.1966 Tarih 7/7 Sayılı İnançları Birleştirme Kararı

ÖZET : Dava, tapu kayıt düzeltimi isteğine ilişkindir. Tapu sicillerinin tutulmasından ve bundan doğan zararlardan devlet sorumlu olur. Sicillerin doğru tutulmasını üstlenen ve taahhüt eden devlet, aykırı kayıtlardan doğan zararları da ödemeyi taahhüt etmektedir. Dayanaksız ya da hukuksal duruma uymayan kayıtlar düzenlemek taşınmazın niteliğinde yanlışlıklar yapmak da aynı kapsamda düşünülmelidir. Tapu Sicil Müdürlüğü'nün hatalı gerçekleştirilen işleminin düzeltilmesi ile ilgili olarak eldeki davayı açabileceği kuşkusuzdur. Davacı Tapu Sicil Müdürlüğü'nün dava açma sıfatı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddi hukuka aykırıdır.

DAVA : Yanlar arasında görülen kayıt düzeltim davası sonunda, yerel mahkemece davanın, reddine ilişkin olarak verilen karar davacı vekilince yasal süre içerisinde temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, Tetkik Hakimi H.Fatih Demirer'in raporu okundu, açıklamaları dinlendi, gereği görüşüldü düşünöldü:

KARAR : Dava, tapu kayıt düzeltimi isteğine ilişkindir.

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

Dosya içeriği ve toplanan delillerden, çekişme konusu 5 parsel sayılı taşınmazda 1608 ve 6433 payın, 12.04.1977 tarih ve 903 yevmiye numaralı işlem ile haksız ve belgesiz olarak H.C. adına tescil edildiği, daha sonra satış suretiyle başka kişilere temlik edildiği ileri sürölerek haksız ve sahte olarak yapılan tescilin iptaline karar verilmesinin talep edildiği, mahkemece davacı Tapu Sicil Müdürlüğü'nün dava açma sıfatı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Hemen belirtmek gerekir ki, Anayasa'nın 40. maddesinin 3.fıkrasında “ kişinin resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da kanuna göre Devletçe tazmin edilir. ” hükmü öngörölmüş, 129. maddenin 5. fıkrasında ise; “ memurlar ve diğler kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının ancak idare aleyhine açılabilceği...” açıklanmıştır. M.K.nun 1007. maddesi bu bağlamda yorumlandığında, tapu sicillerinin tutulmasından ve bundan doğan zararlardan devletin sorumlu olacağı ilkesinin benimsendiği anlaşılmaktadır. Yasanın bu açık hükmünün kaynak olduğu devletin sorumluluğu tapu sicilinin tutulması sırasında, sicil memurunun hukuka aykırı işlemi ile sonuç arasında nedensellik bağının varlığı gerekli ise de eylem yada işlemin kusura dayanması gerekmez. Zira devletin sorumluluğu kusursuz sorumluluktur. Anılan ilke 27.3.1957 tarih ve 1/3 sayılı İnançları Birleştirme Kararı ile benimsenmiş, BK.nun 55. maddesindeki sorumluluğun kusura dayanmadığı 22.6.1966 tarih 7/7 sayılı İnançları Birleştirme kararı ile de tekrarlanmıştır. Adam çalıştıran (somut olayda devlet) objektif özen eksikliğinin doğurduğu zarardan sorumludur. Çalışanın seçiminde, talimat vermede ve denetlenmesindeki eksiklik yada bozukluk nedeniyle çalışan çevre ve ilgililer için hakların kazanılması ve kullanılması açısından özel bir tehlike oluşturur. Kusursuz sorumluluk, tapu siciline bağlı çıkarların ve aynı hakların yanlış tescil sonucu sicile güven ilkesi yönünden değışmesi yada yitirilmesi bu haklardan yoksun kalınması temeline dayanır. Çünkü sicillerin doğru tutulmasını üstlenen ve taahhüt eden devlet, aykırı kayıtlardan doğan zararları da ödemeyi taahhüt etmektedir. Dayanaksız ya da hukuksal duruma uymayan kayıtlar düzenlemek taşınmazın niteliğinde yanlışlıklar yapmak da aynı kapsamda düşünülmelidir.

Bilindiği üzere; bu tür davaların kural olarak kayıt maliki ya da mirasçuları tarafından açılması gerekir ise de; davacı idarenin Türk Medeni Kanununun 1025. ve 1007. maddeleri ile Tapu Sicil Tüzüğü'nün 85. maddesi gereğince tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan sorumlu olacağı,

TMK'nın 1007. maddesinde düzenlenen sorumluluğun kusursuz sorumluluk olup, bu madde kapsamında Hazinesin tazminat davasına muhatap ve tazminata mahkum olabileceği gözetildiğinde, eldeki davanın açılmasında ve sonuçlandırılmasında davacı idarenin hukuki yararının bulunduğu kuşkusuzdur.

Öte yandan; Tapu Sicil Tüzüğü'nün 85. maddesi “ Kütük üzerinde belgelere aykırı tescil veya yazımın düzeltilebilmesi için ilgililerin yazılı olurunun alınması ve yevmiye defterine kaydedilmesi gerekir. Belgeye aykırı yazımın veya tescilin düzeltilmesine, ilgililerden birisinin yazılı oluru olmazsa, müdür defterdarlık veya mal müdürlüğünden düzeltme için dava açılmasını, talep eder. Hazine avukatı bulunmayan yerlerde bu düzeltmeler için müdürlük tarafından re'sen dava açılır. İkinci ve üçüncü fıkralardaki durum, ayrıca kütük sayfasının beyanlar sütununda belirtilir. (Değişik son fıkra: 8/11/2004-2004/8109 K.)Kütük, yevmiye defteri ve yardımcı sicillerde belgesine aykırı olarak basit yazım hatası yapıldığının tespit edilmesi halinde, müdür tarafından nedeni düzeltmeler sicilinde açıklanarak, re'sen düzeltme yapılır ” şeklinde olup, doğrudan dava açmaya engel bir yasal düzenleme içermemektedir.

Diğer taraftan; Tapu Sicil Müdürlükleri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne bağlı ve Genel Müdürlük olarak da Bayındırlık ve İskan Bakanlığına yeni ismi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı kuruluşlar olarak, genel bütçe içinde ayrı bütçe ile yönetilen kamu kuruluşlarıdır.

O halde; Tapu Sicil Müdürlüğü'nün hatalı gerçekleştirilen işleminin düzeltilmesi ile ilgili olarak yukarıdaki ilkelerde dikkate alındığında eldeki davayı açabileceği kuşkusuzdur.

Hal böyle olunca, birleşen dava da gözetilerek, usuli işlemlerin ikmalı ile taraf teşkilinin sağlanması, gerektiğinde tapu kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle çekişmeye konu payın nereden gelip kimlere intikal gördüğünün denetime elverişli olarak tespiti ve yukarıdaki ilkeler doğrultusunda değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, davacı Tapu Sicil Müdürlüğünün dava açma sıfatı bulunmadığı gerekçesiyle yazılı şekilde karar verilmiş olması doğru değildir.

SONUÇ : Davacının temyiz itirazının kabulü ile, hükmün açıklanan nedenlerle (6100 sayılı Yasanın geçici 3.maddesi yollaması ile) 1086 sayılı HUMK.'nın 428.maddesi gereğince **BOZULMASINA**, 11.04.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

yarx

T.C

Yargıtay

1.Hukuk Dairesi

E: 2013/2212

K: 2013/5743

T: 17.04.2013

- Ecrimisil
- Davacıların Rızası
- Sözlü Anlaşma

Özet: Tarafların kardeşi ve aynı zamanda taşınmazda menfaati olan paydaş davalı tanığı, taşınmazın davalı tarafından kullanılması karşılığında diğer mirasçılarla 10 yıl süreyle her hangi bir ücret ödenmemesi hususunda babaları ölmeden önce sözlü olarak anlaşıldığını beyan etmiş olup, davalının

taşınmazı dava tarihine kadar muvafakate dayalı olarak kullandığı, muvafakatin dava açılmakla geri alındığı, davalının davanın açıldığı tarihe kadar ki kullanımının kötüniyetli olmadığı kabul edilerek ecrimisil isteğinin reddine karar verilmelidir.

(4721 s. MK 973, 977)

T.C

YARGITAY

2. Hukuk Dairesi

E:2013/1548

K:2013/13577

T:13.05.2013

- Boşanma Davası
- Davaya Süresinde Cevap Verilmemiş Olması

Özet: Davaya süresi içinde cevap verilmemiş olması, davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü vakıaların tamamının inkârı anlamına gelir ve süresi içinde davaya cevap verilmemesi, davalının savunmasını ispat etme ve davacının ileri sürdüğü vakıaları çürütmeye yönelik delil gösterme hakkını ortadan kaldırmaz.

Davalı, süresinden sonra verdiği cevap dilekçesinde tanık deliline dayanıp, bunların isim ve adreslerinin bildirmiş ve hastane kayıtlarına dayanmış olup, mahkemece davalının gösterdiği deliller toplanıp, diğer delillerle birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, tensiple süre verilmesi nedeniyle davalının gösterdiği deliller toplanmadan hüküm kurulması isabetsizdir.

(6100 s. HMK m. 128)

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hüküm, davalı tarafından temyiz edilmekle, evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

Davaya süresi içinde cevap verilmemiş olması, davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü vakıaların tamamının inkârı anlamına gelir. (HMK.m.128) Bu böyle olmakla birlikte, süresi içinde davaya cevap vermemiş olmak, davalının savunmasını ispat etme ve davacının kusurlarına yönelik olarak değil, kendisine kusur yüklenemeyeceğine ilişkin olarak delil bildirme hakkına sahiptir. Kaldı ki, delil taraflar arasındaki çekişmeli hususların ispatı için gösterileceğine göre, bu husus saptanmadan taraflardan delillerini sunmaları da beklenemez. Davalı, süresinden sonra 29.03.2012 günü verdiği cevap dilekçesinde tanık deliline dayanıp, bunların isim ve adreslerini bildirmiş ve ayrıca hastane kayıtlarına da dayanmıştır. O halde, davalının gösterdiği deliller toplanıp, diğer delillerle birlikte değerlendirilerek hasil olacak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, usulüne uygun olmayan şekilde tensiple süre verilmiş olduğundan bahisle davalının gösterdiği deliller toplanmadan eksik inceleme ile hüküm kurulması doğru bulunmamıştır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda gösterilen sebeple (BOZULMASINA), temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine, işbu kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 13.05.2013 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Usulüne uygun şekilde ön inceleme yapılmadan tahkikata geçilemez.

Yerel mahkeme;

- 1- Tarafların anlaşıp anlaşamadıkları hususları tek tek tespit etmemiştir (HMK.md.140/1).
- 2- Ön inceleme sonuç tutanağı düzenlenip taraflarca imza altına alınmamıştır. (HMK.md.140/3).
- 3- Tahkikatın yürütülmesine esas tutanak düzenlenmeden tahkikata geçilmiştir.

Hükmün bu sebeplerle bozulması gerekir.

Üye

Ömer Uğur Gençcan

T.C.

YARGITAY

3. HUKUK DAİRESİ

E. 2012/18832

K. 2013/1562

T. 5.2.2013

- TAZMİNAT DAVASI (Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin İfası İmkansız Hale Gelince Davacının Sebepsiz Zenginleşme Kurallarına Göre Uğradığı Müspet Zararı İsteyebileceği - İadenin Talep Edildiği Andaki Zenginleşme Miktarı Bu Borcun Kapsamını Belirleyeceğinden Gerçek ve Güncel Müspet Zararın Bilirkişi Marifetiyle Araştırılması Gerektiği)
- TAŞINMAZ SATIŞ VAADİ SÖZLEŞMESİ (İfası İmkansız Hale Gelince Davacının Sebepsiz Zenginleşme Kurallarına Göre Uğradığı Müspet Zararı İsteyebileceği - Tazminat Davası)
- İFANIN İMKANSIZLAŞMASI (Davacının Sebepsiz Zenginleşme Kurallarına Göre Uğradığı Müspet Zararı İsteyebileceğinden İadenin Talep Edildiği Andaki Zenginleşme Miktarı Bu Borcun Kapsamını Belirleyeceği - Tazminat Davası)
- MÜSPET ZARAR (Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin İfası İmkansız Hale Gelince Davacının Sebepsiz Zenginleşme Kurallarına Göre İadenin Talep Edildiği Andaki Zenginleşme Miktarı Bu Borcun Kapsamını Belirleyeceği - Tazminat Davası)
- DENKLEŞTİRİCİ ADALET İLKESİ (Davacının Önceki Ödedikleri Miktar İçin Mahkemece Başlangıçtan İtibaren Geçersiz Satışlarda Uygulanması Gereken Bu İlkeye Göre Endeks Döviz Altın Artış Oranları Esas Alınarak Hüküm kurulması Gerektiği - Tazminat Davası)

818/m.61,96,108

3194/m.18

ÖZET : Dava, tazminat davasına ilişkindir. Davacı ile davalı arasında davalıya ait tapuya kayıtlı taşınmazın satışının vaadine yönelik sözleşmenin noterde ve usulünce düzenlenmekle başlangıçta geçerli olarak kurulduğu, ancak daha sonra vaade konu taşınmazla ilgili davaların olumsuz sonuçlanması sebebiyle taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin ifasının imkansız hale geldiği anlaşılmakla davacı alıcının, sebepsiz zenginleşme kurallarına göre uğradığı müspet zararı isteyebileceğinde kuşku bulunmamaktadır. Burada, iadenin gerçekleştiği andaki değil, iadenin talep edildiği andaki zenginleşme miktarı bu borcun kapsamını belirlemelidir. Hal böyle olunca, davacının önceki ödedikleri miktar için mahkemece başlangıçtan itibaren geçersiz satışlarda uygulanması gereken denkleştirici adalet ilkesine göre, endeks, döviz, altın artış oranları esas alınarak hükmedilen miktar davacıların gerçek zararlarını karşılamadığı ortadadır. Somut olayda, gerçek ve güncel müspet zararının bilirkişi marifetiyle araştırılıp tespit edildikten sonra, sonucu dairesinde karar vermek gerekir.

DAVA : Dava dilekçesinde 60.000,00 TL tazminatın faiz ve masraflarla birlikte davalı taraftan tahsili istenilmiştir. Mahkemece davanın kısmen kabulüne dair verilen hükmün temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması tarafların vekilleri tarafından istenilmekle; taraflara yapılan tebligat üzerine duruşma için tayin olunan günde temyiz eden davacılar vekili geldi. Davalılar ve vekilleri gelmediler. Gelen vekilin sözlü açıklamaları dinlendikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için 05.02.2013 gününe bırakılması uygun görüldüğünden, belli günde dosyadaki bütün kağıtlar okunarak, tetkik hakiminin açıklamaları dinlenip, gereği düşünüldü:

KARAR : Davacılar vekili dava dilekçesinde; davalılardan M. A.'nun, diğer davalı Ş. G.'ten gayrimenkul satış vaadi sözleşmesiyle satınaldığı, gayrimenkulü davacılar gayrimenkul satış vaadi sözleşmesiyle satışını vaad etmiş, herbiri 3 milyon TL mukabilinde toplam 31.000 m² davacılar adına ferağnameyi kabul ve taahhüd ettiği halde, davalılar tapuyu devredemediklerini, sözkonusu gayrimenkulün Antalya Kadastro Mahkemesi'nin 1998/164 Sayılı dosyasında Hazine ile davalılar arasında kadastro tespitine itiraz davası görüldüğü, davanın Hazine lehine sonuçlanarak kesinleşmesi karşısında, öncelikle gayrimenkullerin tapuda devrinin sağlanmaları, bu mümkün olmadığı takdirde davacıların ödediği bedelin 60.000 TL olmak üzere davalılardan tahsilini talep ve dava etmişlerdir.

Mahkemece; davanın kısmen kabulüyle davalılardan Ş. G. aleyhine açılan davanın reddine, diğer davalı M. A. aleyhine açılan dava yönünden kısmen kabulüyle 1.517,54 TL tazminatın tahsili ile davacılar eşit olarak ödenmesine hükmedilmiş, karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Satış vaadi sözleşmesinin geçerli olması için vaat borçlusunun satış vaadi sözleşmesinin yapıldığı tarihte tapuda kayıtlı taşınmazın maliki olması gerekmez. Satış vaadi sözleşmesi geçerli olmakla birlikte davanın açıldığı tarihte davalı vaat olunan taşınmazın maliki olmadığından aynen ifa mümkün değildir. Kural olarak, borcun ifa edilmemesi borçlunun sorumluluğunu meydana getirir ve borcun ifa edilmemesinde kusurlu kabul edilir. Bu durumda, vaat alacaklısı davacı aynen ifa yerine B.K. 96. vd. maddeleri uyarınca tazminat talep edebilir. Buradaki tazminat, alacaklının müspet zararlarıdır. Müspet zarar ise, alacaklının gereği gibi ve vaktinde olan ifaya taalluk eden menfaatine tekabül eder. Yani borçlu edayı gereği gibi ve vaktinde yerine getirseydi alacaklının mameleki ne vaziyette bulunacak idi ise bu vaziyet ile mamelekin hali hazır vaziyeti arasındaki farktır. Diğer bir ifadeyle müspet zarar aktin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesinden doğan zarardır.

Taşınmaz satış vaadi sözleşmelerinin hukuki nitelikleri, unsurları, tabi oldukları şekil şartları ve bu şartlara uyulmamasının sonuçları üzerinde durmakta yarar vardır.

Hemen belirtmek gerekir ki, taşınmaz satış vaadi sözleşmeleri 818 Sayılı B.K.nun Türk Hukukuna getirdiği yeniliklerdendir ve daha çok da koşulları henüz gerçekleşmediği için kurulması olanaksız olan

asıl satım sözleşmesinin görevini yerine getirmek üzere kolay ve güvenli bir yol olarak görülüp, tercih edilen bir sözleşme türüdür.

B.K., kural olarak sözleşmelerde şekil serbestisini benimsemiştir. Nitekim bu husus Kanunun 11. maddesinin 1. fıkrasında açıkça belirtilmiş, ancak yasada tersine kural bulunması halinde şekle bağlılık kabul edilmiştir. Maddenin 2. fıkrasında da, yasaca bir biçim öngörülmüşse ve bu biçimin kapsam ve sonuçları için başkaca kural konulmamışsa, sözleşmenin bu biçime uyulmadıkça geçerli olmayacağı hükme bağlanmıştır.

Yine, "akit yapmak vaadi" başlığı altında aynı Kanunun 22. maddesinde; "Bir akdin ileride inşa edilmesine dair mukavele muteberdir. Kanun iki tarafın menfaatleri için bu akdin sıhhatini bir nevi şekle riayet etmeye tabi kıldığı takdirde, bu şekil o akdin yapılması taahhüdüne de tatbik olunur." denilmektedir.

Taşınmaz mülkiyeti devir borcunu doğuran sözleşmeler konusunda 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisinin 634. maddesinin 1. fıkrası "mülkiyeti nakleden akitler resmi şekilde yapılmadıkça muteber olmazlar." genel hükmünü getirmektedir. 818 Sayılı B.K.nun 213. maddesinde de, sözleşmenin biçimi başlığı altında; taşınmaz satımının geçerli olması için getirilen resmi senede bağlanması şartı, taşınmaz satış vaadi sözleşmeleri için de öngörülmüştür. Bu bağlamda 2644 Sayılı Tapu Kanununun 26. maddesi taşınmaz satışları için tapu sicil muhafız ya da memurlarını yetkili kılmışken, 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 60/3 ve 89. maddeleri taşınmaz satış vaadi sözleşmelerinin noterlerce düzenleme şeklinde (resen) yapılacağı kuralını getirmiştir.

Burada, kanunun öngördüğü şeklin bir geçerlilik (sıhhat) şartı olarak düzenlendiğini, buna uyulmadan yapılan sözleşmelere "geçersizlik" müeyyidesinin bağlandığını, bunun hukuki mahiyet olarak emredici nitelikte olduğunu, bu sebeple de "geçersizlik" müeyyidesine bağlanan şekil eksikliğinin hakim tarafından, taraflar ileri sürmeseler dahi, yargılamanın her aşamasında resen gözönüne alınması gerektiğini belirtmekte yarar vardır (Yargıtay H.G.K.nun 05.12.2001 gün ve 2001/13-1021-1101 Sayılı ilamı).

Diğer taraftan, B.K.nun 12. maddesinde; "Kanunen tahriri olması lazım olan bir akdin tadili dahi tahriri olmak lazımdır. Şu kadar ki bu akdi nakız ve tadil etmiyen mütemmim ve fer'i şartlar bu hükümden müstesnadır.", hükmüne yer verilmiştir.

Öyle ise, kaynağını B.K.nun 22. maddesinden alan taşınmaz satış vaadi sözleşmeleri, B.K.nun 213. maddesiyle 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 706 ve Noterlik Kanununun 89. maddeleri hükmü uyarınca, noter önünde re'sen düzenlenmesi gereken, bir başka anlatımla geçerliliği resmi şekil şartına bağlı kılınan ve tam iki tarafa borç yükleyen kişisel hak doğuran sözleşmelerdendir.

Bu açıdan somut olay değerlendirildiğinde; davacı, tapunun 29.07.1947 tarih ve 33; 04.02.1946 tarih ve 13 sıra numaralarında kayıtlı taşınmazlardan davalıya teselsülen ve hisseli olarak murislerinden intikalen gelmiş olan taşınmaz payını, 09.04.1991 tarihli noterde düzenlenen taşınmaz satış vaadi sözleşmesiyle satın aldığından, şekil bakımından geçerli bir sözleşme bulunmaktadır.

Vaat alacaklısı, taşınmaz satış vaadi sözleşmesi ile mülkiyet geçirim borcu yüklenen, ancak edimini yerine getirmeyen vaat borçlusu satıcıdan, dava tarihinde yürürlükte bulunan 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 716. maddesi uyarınca açılacak tapu iptali ve tescil davası yolu ile edimin hükmen yerine getirilmesini isteyebilir.

Taşınmaz mal satış vaadi sözleşmesinden doğan davalar için özel bir zamanaşımı süresi öngörülmediğinden B.K.n 125. maddesi gereğince on yıllık zamanaşımı süresi uygulanır ve bu süre

sözleşmenin ifa olanağının doğmasından sonra işlemeye başlar. Ancak, satışı vaat edilen taşınmaz, sözleşme ile veya fiilen satış vaadini kabul eden kişiye, yani vaat alacaklısına teslim edilmiş ise, on yıllık zamanaşımı süresi geçtikten sonra açılan davalarda, zamanaşımı savunması Medeni Kanununun 2. maddesi uyarınca iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağından dinlenmez.

Davacının tescil isteğinin kabulü için, sözleşmede kararlaştırılan bedelin ödenmiş olması gerekir. Ancak, eksik kalan bir kısım var ise, B.K.nun 81. maddesi hükmü uyarınca, bu bedel depo ettirilmelidir.

Önemle belirtilmelidir ki, satış vaadi sözleşmesinden kaynaklanan tapu iptal ve tescil davalarının kabulü için aranacak ilk husus sözleşmenin ifa olanağının bulunup bulunmadığıdır.

Elbirliği ortaklığına (iştirak halinde mülkiyete) konu bir taşınmazda elbirliği ortaklarından birinin, miras payını, ortaklık dışı bir kişiye satmayı vaat etmesi halinde, sözleşme bir taahhüt muamelesi olarak geçerlidir. Ancak, elbirliği ortaklığı çözülmünceye kadar sözleşmenin ifa olanağının varlığından söz edilemez. Eğer, elbirliği ortaklığına dahil paydaşlar arasında gayrimenkul satış vaadi sözleşmesi yapılmışsa, iştirak bozulmamak kaydıyla satıcı elbirliği ortağının payının, alıcı elbirliği ortağının payına ilave edilmek suretiyle satış vaadi sözleşmesinin ifa olanağı vardır.

Şayet, satışı vaat edilen taşınmaz tapusunda temlik tasarrufu engelleyen kayıt varsa veya 3194 Sayılı İmar Kanununun 18 /son maddesi hükmüne aykırı şekilde satış vaadinde bulunulmuşsa veyahut ta vaade konu taşınmaz bir başka mahkemede mülkiyet uyuşmazlığına konu olmuşsa, bu gibi hallerde de sözleşmenin yapıldığı anda ifa olanağının varlığından söz edilemez.

Konunun ifa imkansızlığı yönünden değerlendirilmesine gelince;

818 Sayılı B.K. (B.K.'nun 20/l. maddesine göre: "Bir akdin mevzuu gayri mümkün veya gayri muhik yahut ahlaka mugayir olursa o akit batıldır." Aynı şekilde, B.K.nun 96. maddesi, "Alacaklı hakkını kısmen veya tamamen istifa edemediği takdirde borçlu kendisine hiçbir kusurun isnat edilemeyeceğini ispat edemedikçe bundan mütevellit zararı tazmine mecburdur." hükmünü taşımaktadır. Keza, B.K.nun 117. maddesi "Borçluya isnat olunamayan haller münasebetiyle borcun ifası mümkün olmazsa, borç sakit olur.", demek suretiyle, imkansızlık kavramını düzenlemiştir.

İmkansızlık, ifa engeli sebeplerinden birini oluşturur. Gerçekten de, imkansızlık, sürekli, kalıcı, temelli bir ifa engelidir. Bu niteliği ile imkansızlık, temerrüdün karşıtıdır. İmkansızlığın pratik önemi borçluya karşı aynen ifanın zorla sağlanamamasında ortaya çıkar (Serozan, Rona, İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme, 3.Cilt, 4.Bası, İstanbul 2006, s. 163.).

Diğer bir ifadeyle imkansızlık, borçlanılan edimin ya baştan itibaren geçerli olarak doğmasını ya da sonradan borçlu veya diğer herhangi bir kimse tarafından objektif, sürekli ve kesin olarak yerine getirilmesini önleyen, fiili veya hukuki engellere verilen isim olarak tarif edilebilir (Eren, Fikret: age., s. 270.; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6.Bası, İstanbul 1988, s. 483.; İnan, A. Naim, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1984, s. 503; Ayan, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3.Bası, Konya 2002, s. 325; Akıntürk, Turgut, Satım Akdinde Hasarın İntikali, Ankara 1966, s. 33; Velidedeoğlu, Veldet/Özdemir, Refet, B.K. Şerhi, Ankara 1987, s. 52; Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2005, s. 77).

İmkansızlık, bir veya birden çok edimi kapsayabilir. Ayrıca, edimin ifasının imkansızlığı, asli edimler yanında yan edimler için de söz konusu olabilir. İmkansızlık genellikle edim sonucuna dair olmalıdır. Ancak, bazı durumlarda imkansızlık, edim fiiline dair de olabilir.

İmkansızlık bir insan fiilinden veya tabiat olayından doğması yanında, mantıki, hukuki veya fiili sebeplerden de kaynaklanabilir (Eren Fikret, age., s. 295., s. 186.; Bucher, Eugen: Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil ohne Delictrecht, Zürich 1988, s. 417).

B.K.nun 20. maddesine göre, bir akdin konusu mümkün değilse, o akit imkansızdır. Burada söz konusu olan imkansızlık, başlangıçtaki, yani sözleşme yapıldığı sırada mevcut olan imkansızlıktır. Bu halde, konusu hukuki veya fiili sebeplerden dolayı imkansız olan sözleşme butlan yaptırımına tabidir ve başlangıçtan itibaren geçersizdir. Burada geçerli olan butlan yaptırımından bahsedebilmek için, imkansızlık sözleşmenin konusu ile ilgili olmalı ve yalnız borçlu bakımından değil, objektif mahiyette ve herkes için söz konusu olmalıdır. Batıl bir sözleşme baştan itibaren hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz. Fakat, sözleşme yapılırken taraflardan biri imkansızlığı biliyor veya bilmesi gerekiyorsa ve buna rağmen diğer tarafı bundan haberdar etmemişse, bu durumda karşı tarafın uğradığı menfi zararı karşılamakla yükümlüdür (Eren Fikret, age., s. 299.; Reisoğlu, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, İstanbul 2006, s.116; Serozan Rona, age, s. 162.; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, age., s. 1208).

B.K.nun 117. maddesine göre, edimin yerine getirilmesi sözleşme yapıldıktan sonra imkansız olursa ve bu imkansızlıkta borçlunun kusuru bulunmazsa, borçlu borcundan kurtulur. Burada sözleşme, başlangıçtaki imkansızlık gibi butlan yaptırımına tabi olmamakla birlikte, borçlu borcundan kurtulmaktadır.

Borçluyu borcundan kurtaran imkansızlığın objektif veya sübjektif olması önemli değildir. Sözleşme yapıldıktan sonra ortaya çıkan imkansızlık, ister objektif ister sübjektif olsun, borçlunun kusuruna dayanmadıkça, borçlu borcundan kurtulur.

Sözleşmenin kurulmasından sonra ortaya çıkan imkansızlık, borçlunun kusuruna dayanıyorsa, borçlu bundan sorumlu olur. Sonraki imkansızlık, ister objektif ister sübjektif mahiyette olsun, borçlunun kusuru söz konusu olursa, borçlu bundan sorumlu olur. Bu takdirde, borca aykırılığı konu alan B.K.nun 96. maddesindeki genel hüküm uygulama alanı bulur (Eren Fikret, age., s. 298.; Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut, s. 77.; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1210).

İmkansızlık; objektif-sübjektif imkansızlık, başlangıçtaki-sonraki imkansızlık, tam-kısmi imkansızlık, sürekli-geçici imkansızlık, borçlunun sorumlu olduğu imkansızlık ve borçlunun sorumlu olmadığı imkansızlık şeklinde çeşitli türlere ayrılabilir (Borç İlişkisi Doğuran Sözleşmelerde Başlangıçtaki İmkansızlık, Hüküm Ve Sonuçları Z. İpek Yücer, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi s. 22 vd.).

Objektif imkansızlık, B.K.nun 20, 96. ve 117. maddelerinde hüküm altına alınmıştır. Objektif imkansızlık-sübjektif imkansızlık ayrımı baştaki imkansızlık halinde önem kazanmaktadır. Sonraki imkansızlığın doğurduğu hukuki sonuçlar açısından, objektif imkansızlık ile sübjektif imkansızlık arasında bir fark bulunmamaktadır. B.K.nun 20. maddesine göre başlangıçtaki objektif imkansızlık bir butlan sebebidir.

Önemli olan, edimi sadece borçlunun mu, yoksa herkesin mi yerine getirip getiremeyeceğidir. Buna göre, eğer edim, borçlu da dahil üçüncü kişiler tarafından da yerine getirilemiyorsa, imkansızlık objektiftir (Eren Fikret, age., s. 295.; Kılıçoğlu, age., s. 116.; Oğuzman/Öz, age., s. 76.; Dural, Sonraki İmkansızlık, s. 79.; Altunkaya, age., s. 110.; Başpınar, age., s. 119.; Altaş, age., s. 13.; Prof. Dr. Karaaslan, Hakan: Sürekli Borç İlişkileri ve Sürekli Borç İlişkilerinde İfa İmkansızlığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003, s. 53.; Yargıtay H.G.K.nun 18.4.1984 gün, 139 E., 426 K. sayılı ilamı).

Yukarıda açıklandığı üzere, B.K.nun 117. maddesinde yer alan şekilde, borçluya yükletilemeyen sonraki imkansızlık hallerinde borçlunun borcu sona ereceğinden, borçlunun karşı taraftan aldığı

şeyleri sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre iade etmesi gerekir. Henüz almadığı şeyleri ise isteme hakkından mahrum olur. Ancak, bu durumda da istisnai olarak B.K.nun 117/II. maddesine göre; taraflar aralarında yaptıkları sözleşme ile borçluya yüklenemeyen imkansızlık halinde borçlunun karşı taraftan aldığı şeyleri muhafaza edeceğini kararlaştırabilirler.

Ayrıca B.K.nun, "Halin icabından veya hususi şartlardan mütevellit istisnaların maadasından, satılan şeyin nefi ve hasarı akdin inikadı anından itibaren alıcıya intikal eder." şeklinde düzenlenen 183. maddesi ve "Uzun müddet için yapılan hizmet akdinde, işçi, hastalıktan, askerlikten veya bu gibi sebeplerden dolayı kusuru olmaksızın nispeten kısa bir müddet için işi ifa edemediği takdirde o müddet için ücret istemeye hakkı vardır" şeklinde hüküm altına alınan 328. maddesi, B.K.nun 117. maddesine istisna getiren özel hükümlerdir. Sözleşmenin kurulmasından sonra ortaya çıkan imkansızlık halinde borçlunun kusuru söz konusu ise daha önce de belirtildiği gibi, B.K.nun 96. maddesindeki genel hüküm uygulanır. Bu durumda, borç sona ermez, borçlu, alacaklı zarara uğramışsa, bunu tazmin etmek zorunda kalır.

İmkansızlık, borçlunun kusuruna dayanıp dayanmamasına değil, genel olarak borçlunun bu imkansızlıktan sorumlu tutulup tutulmayacağına göre tasnif edilmelidir. Nitekim, B.K.nun 117. maddesinde kullanılan tabirler de bu görüşü desteklemektedir. Yani, kanun kusursuz olmayı değil, sorumlu olmamayı aramaktadır. (Eren Fikret, age., s. 1251.; Altunkaya, age., s. 139; Dural, Sonraki İmkansızlık, s. 110)

Şüphesiz geçici imkansızlığın varlığı, beraberinde tarafların bu sözleşmeyle ne kadar süre bağlı kalacakları sorununu getirir. Bu konudaki kural "ahde vefa, söze sadakat" ilkesi gereği tarafların sözleşmeyle bağlı tutulmasıdır. Ancak bazı özel durumlar vardır ki, tarafları o sözleşmeyle bağlı saymak hem onların ekonomik özgürlüklerini engeller, hem de bir başkası ile sözleşme yapma fırsatını ortadan kaldırır. Uygulamada, geçici imkansızlık halinde tarafların o sözleşmeyle bağlı tutulma süresine "akde tahammül süresi" denilmektedir. Bu sürenin gerçekleşip gerçekleşmediğini de her somut olaya göre ve onun çerçevesinde değerlendirmek gerekir (Yargıtay H.G.K.nun 28.04.2010 gün ve 2010/15-193- 235 Sayılı ilamı).

Bilindiği gibi, genelde temlik borcu doğuran sözleşmelerden olan satım sözleşmelerinde satış konusu olan malın, sözleşmenin yapıldığı anda mevcut olmasına ya da satıcının malvarlığında bulunmasına gerek yoktur. Bu itibarla ileride yapılacak veya üretilecek yahut hasıl olacak şeyler de satışa konu teşkil edebilirler. Bir başka anlatımla, satıcı başkasına ait şeyleri de satabilir. Eğer satıcı başkasına ait şeyi satmış ve ifa zamanına kadar da o şey üzerinde tasarruf yetkisini elde edememişse ve bu yüzden borcunu yerine getiremiyorsa, ademi ifa sebebiyle tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir (B.K. 96).

Geçersiz sözleşmelerde ise, taraflardan her biri diğer tarafın ifa ettiği edimi (zenginleşmeyi) iade etmekle yükümlüdür. Bu aşamada, iade yükümlülüğünün zenginleşenin mal varlığının azalmasına yol açmaması önemli bir unsurdur. Dolayısıyla, zenginleşen; iadeden sonra, zenginleşme vuku bulmasaydı, içinde bulunacağı ekonomik durumdan daha kötü veya zararlandırılmış, fakir bir duruma düşmemesine dikkat ve özen gösterilmelidir.

Bu tür işlemlerde amaç; davalının edindiği çoğalma sonucu, tüm malvarlığında meydana gelen artışın iadesinden ibarettir.

O nedenle, zenginleşmenin kapsamını tayinde, müktesibin malvarlığında oluşan çoğalma ile azalmanın karşılaştırılması yapılmalı, böylece, kazanç ve farkın oluşturacağı sonuç, zenginleşmeyi ortaya koymalıdır (Ulusan İlhan, İyiniyetli Sebepsiz Zenginleşenin İade Borcunun Sınırlanması Sorunu; B.K. m. 63/1 İstanbul 1984 s.34,35).

B.K.nun 63/1. maddesine göre; zenginleşenin elinde kalanı iade ile yükümlü olacaktır. Belirtilen ilkeler altında zenginleşme saptanırken; malvarlığının, sebepsiz yere artmasına neden olan tüm ihtimal ve olgular (en önemlisi enflasyon) ile nedensellik bağı kurulabilen ve zenginleşenin malvarlığında değişmelere yansıyan bütün olaylar iadenin miktarını tayinde gözden kaçırılmamalıdır. Şu da var ki, bu işlemlerde, hakim geniş takdir hak ve yetkisinin varlığı tartışılmaz. Borçlar Yasasının 98. maddesi yollamasıyla uygulanması gereken B.K.nun 43 ve 44. maddelerindeki, haksız fiil tazminatında hakime büyük takdir yetkisi tanıyan kurallar, geri verme borcunun kapsamının belirlenmesinde, kıyas yoluyla uygulanmalıdır. Görülüyor ki; geri verme borcunun kapsamı, borçlunun (zenginleşenin) durumunu ağırlaştırıyorsa hakim bunu hakkaniyete uygun bir ölçüye indirebilecektir.

Tüm açıklamaların ışığında özetle belirtilecek olursa, kural olarak başkasının zilyetliğindeki tapuda kayıtlı olmayan taşınmazların satışı ve başkasına ait tapuda kayıtlı taşınmazların noter tarafından düzenlenen satış vaadi sözleşmesi ile satışı, kişisel borç doğuran bir sözleşme olması sebebiyle geçerlidir. Bir başka deyimle, borç doğuran bir sözleşmenin geçerliliği, hiç bir zaman satıcının satış tarihinde veya daha sonra o şeye malik olması şartına bağlı değildir. Vaatte bulunanın, satış vaaadinin konusunu oluşturan taşınmaz üzerinde tasarruf yetkisinin varlığını aramak da gerekmez (Karahasan, M. Reşit, Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.4, s.308). Maliki olmadığı bir taşınmazı satmış bulunan kişi aleyhine açılacak (ifa ve mülkiyetin alıcıya geçirilmesi) davasının redde müncer olması, böyle bir satışın B.K.nun 20. maddesinde öngörülen afaki imkansızlık (objektif imkansızlık) sebebiyle geçersiz sayılmasını gerektirmez. Çünkü, böyle bir sözleşme, (borç doğuran) bir sözleşme olarak geçerlidir ve sonuçta sübjektif imkansızlık sebebiyle tasarrufi işlemin, yani ifanın yerine getirilememesi sonunda meydana gelen zararın tazmini, B.K.nun 96. maddesi gereğince satıcıdan istenebileceği gibi, eğer bir ceza şartı kararlaştırılmış ise bunun da ödetilmesi yine B.K.nun 158. maddesi uyarınca alıcı tarafından istenebilir (Yargıtay HGK.nun, 22.12.1982 T., 13-1905 E., 966 K. sayılı ilamı).

Bu yönden somut olay değerlendirildiğinde, satış vaadi sözleşmesine konu taşınmazların sözleşme tarihinde davalı adına tapuda kayıtlı olmasına rağmen, Hazine ile davalı olduğu ve sözleşme tarihinde ifasının mümkün olmadığı, ancak bu imkansızlığın sözleşmenin hiçbir zaman ifa edilememesine neden olacak şekilde objektif bir imkansızlık olmadığı, nihayet dava sonunda ifasının mümkün olma ihtimalinin bulunduğu anlaşıldığından, yapılan satış vaadi sözleşmesinin bu yönden de geçerli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu aşamada, müspet ve menfi zarar kavramları ile kar kaybı tazminatına dair şu genel açıklamaların yapılmasında yarar bulunmaktadır.

Alacaklının, borçludan istemeye yetkili olduğu, borçlunun da yerine getirmekle yükümlü bulunduğu bir tek edimi, yani bir tek alacak veya borcu ihtiva eden hukuki ilişkiye borç veya dar anlamda borç ilişkisi denir. Borç, bir sözleşme ilişkisinden yüklenilen edimlerle sınırlı değildir; bu edimlerin yerine getirilmemesinden veya sözleşme dışı haksız eylemden doğan tazminat alacağı da borç kavramı içindedir. Borçlar Yasasının 96. maddesine göre alacaklının, borçludan borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi sebebiyle tazminat isteyebilmesi için, bu yüzden bir zarara uğramış olması gerekir. Sözleşmeden kaynaklanan zarar müspet (olumlu) zarar olacağı gibi, menfi zarar da olabilir.

Müspet zarar; borçlu edayı gereği gibi ve vaktinde yerine getirseydi alacaklının mameleki ne durumda olacak idiye, bu durumla eylemli durum arasındaki farktır. Diğer bir anlatımla, müspet zarar, sözleşmenin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan zarardır. Kuşkusuz kar mahrumiyetini de içine alır.

Borcun yerine getirilmesinin kusurla olanaksız hale gelmesinde, temerrüde düşen borçludan, gecikmiş ifa ile birlikte gecikme dolayısıyla tazminat istenmesinde, yahut borçlunun temerrüdü

halinde ifadan vazgeçilip, ifa yerine tazminat istenmesinde ve sözleşmenin olumlu biçimde ihlalinde, müspet zararın giderimi söz konusu olur (Tandoğan, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku 1961 s. 426 vd.).

B.K.nun 106. maddesine göre, sözleşmelerde borçlunun temerrüdü sonucu borç yerine getirilmemişse alacaklıya üç yetki tanınmıştır. Alacaklı; her zaman için ifa ve gecikme tazminatı isteğinde bulunabilir; derhal ifadan vazgeçip müspet zararının tazminini isteyebilir veya ifadan vazgeçip akdi fesheder ve menfi zararını isteyebilir.

Müspet zarar, alacaklının ifadan vazgeçerek zararının tazminini istemesi halinde söz konusu olur; sözleşme ortadan kalkmamaktadır, yalnız alacaklının ifaya dair talep hakkının yerini müspet zararının tazminine dair talep hakkı alır. Burada sözleşmenin feshedilmesinden değil, borcun ifa edilmemesinden doğan zararın söz konusu olduğu gözardı edilmemelidir.

Menfi zarar ise, uyulacağı ve yerine getirileceğine inanılan bir sözleşmenin hüküm ifade etmemesi ve yerine getirilmemesi yüzünden güvenin boşa çıkması dolayısıyla uğranılan zarardır. Başka bir anlatımla, sözleşme yapılmayıp uğranılmayacak olan zarardır.

Menfi zarar, borçlunun sözleşmeye aykırı hareket etmesi yüzünden sözleşmenin hüküm ifade etmemesi dolayısıyla ortaya çıkar (Tandoğan, Haluk; age., s. 427). Bu husus, B.K.nun 108. maddesindeki düzenlemeden kaynaklanmıştır. Burada, alacaklının sözleşmenin hükümsüzlüğünden kaynaklanan zararının tazmini söz konusudur. Çünkü, sözleşme fesih edilerek hükümsüz olduktan sonra tekrar sözleşmeye dayanarak borcun ifa edilmemesinden doğan zarardan söz edilemez; istenilecek zarar menfi zarardır.

Diğer bir söyleyişle, genel olarak menfi zarar, sözleşmenin kurulmamasından veya geçerli olmamasından; müspet zarar ise, ifa edilmemesinden doğan zararı ifade eder (Eren Fikret, age., s.482). Kar kaybı ise kardan mahrum kalma karşılığı meydana gelen zarardır. Genelde sözleşmeyi kusuruyla fesheden taraftan istenir. Aslında kar kaybı açısından kardan yoksun kalan tarafın malvarlığında kusurlu fesih öncesi ve sonra bir değişiklik yoktur. Burada kardan yoksun kalan, kusurlu fesih yüzünden mal varlığında ileride meydana gelecek çoğalmadan mahrum kalır. Kar kaybı zararının müspet zarar kapsamında bulunduğu şüphesizdir (Yargıtay H.G.K.nun 12.05.2010 gün ve 2010/14-244-260 Sayılı ilamı).

Bu genel açıklamalar karşısında somut olay değerlendirildiğinde; davacı ile davalı arasında davalıya ait tapuya kayıtlı taşınmazın satışının vaadine yönelik sözleşmenin noterde ve usulünce düzenlenmekle başlangıçta geçerli olarak kurulduğu, ancak daha sonra vaade konu taşınmazla ilgili davaların olumsuz sonuçlanması sebebiyle taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin ifasının imkansız hale geldiği anlaşılınca davacı alıcının, sebepsiz zenginleşme kurallarına göre B.K.nun 96. maddesi uyarınca uğradığı müspet zararı isteyebileceğinde kuşku bulunmamaktadır.

Burada ayrıca belirtmelidir ki, bir zararın oluşması, ona neden olanın tazminat ödeme yükümlülüğünü doğurur. Başlangıçta geçerli olarak kurulmuş olmasına rağmen daha sonra sözleşmenin ifa edilmesinin imkansız olduğunun anlaşılması durumunda, tazminat miktarı belirlenirken zarar görenin gerçek zararının esas alınması zorunludur.

Burada ilke şu olmalıdır; zarar doğurucu eylem, zarar görenin malvarlığında ne miktarda bir azalmaya neden olmuş ise, zarar verenin tazminat borcu da, o miktarda olmalıdır. Öyle ise, oluşan gerçek zarar ne kadarsa, tazminat da o kadar olacaktır. Bir başka deyişle, ödenecek tazminat o miktarda olmalıdır ki, eğer zarar verici eylem gerçekleşmemiş olsaydı, zarar görenin malvarlığı ne durumda olacak idiyse, ödenecek tazminatla, aynı durum tesis edilebilirdi (H.G.K.nun 05.03.2003 gün ve 2003/19-152 Esas, 2003/125 Karar sayılı ilamı).

Burada, iadenin gerekleŖtiđi andaki değil, iadenin talep edildiği andaki zenginleŖme miktarı bu borcun kapsamını belirlemelidir (Ulsan, a.g.e s.33; Eren Fikret, age., C.3, s.63, Feyzioğlu Feyzi, age., C.1, s. 784-786; Tekinay-Akman, Burcuoğlu-Altop age., s. 999; Egemen, elikoğlu, Kaynak age., s. 294-295; Serozan, age., s. 27).

Hal böyle olunca, davacının 21.12.1992 yılında ödedikleri 60.000 TL için mahkemece baŖlangıtan itibaren geçersiz satıŖlarda uygulanması gereken DenkleŖtirici Adalet İlkesine göre, endeks, döviz, altın artıŖ oranları esas alınarak hükmedilen 1.517,54 TL davacıların gerçek zararlarını karŖılamadıđı ortadadır.

Somut olayda, gerçek ve güncel müspet zararının yukarda açıklanan ilkelere göre bilirkiŖi marifetiyle araŖtırılıp tespit edildikten sonra, sonucu dairesinde karar vermek gerekirken yazılı Ŗekilde hüküm kurulması doğru grlmemiŖ, bozmayı gerektirmiŖtir.

SONUÇ : Bu itibarla yukarda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı Ŗekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu sebeplerle yerinde olduğundan kabulüyle hükümün H.U.M.K.nun 428. maddesi gereğince **BOZULMASINA** ve peŖin alınan temyiz harcının istenmesi halinde temyiz edene iadesine, 05.02.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Yarx

T.C

YARGITAY

3. Hukuk Dairesi

E:2013/5979

K:2013/7868

T:13.05.2013

- Aile Hekimine Fazla Yapılan demenin Tahsili
- Sebepsiz ZenginleŖme/SzleŖmeden Kaynaklanan Sorumluluk
- ZamanaŖımı

zet: Davacı Sağlık Bakanlığı Merkezi Nüfus İŖletim Sisteminde l olduğu halde Aile Hekimliği Bilgi Sisteminden silinmemiŖ l kayıtlar nedeniyle aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına mevzuatta öngörülmediği halde ödeme yapılması nedeniyle kamunun zararına sebebiyet verildiğinin tespit edildiğini ileri sürerek aile hekimi olan davalıdan fazla yapılan ödemenin tahsilini talep etmiŖtir.

Sağlık Bakanlığı; uzman hekim ve hekimleri, szleŖme yaparak veya görevlendirme yoluyla aile hekiminin davaya konu edilen dönemde szleŖmeli olarak mı, görevlendirme ile mi hizmet verdiği açıklığa kavuŖturulmalı, ondan sonra borcun kaynağının szleŖmeye mi yoksa sebepsiz zenginleŖmeye mi dayalı olduğu ve buna bağlı olarak zamanaŖımı süresi ile baŖlangıci belirlenerek ulaŖılacak sonuca göre bir karar verilmelidir.

(6098 s. TBK m.77)

(5258 s. AHK m.3)

T.C

YARGITAY

4. Hukuk Dairesi

E:2012/14933

K:2013/12471

T:27.06.2013

- Basın Yolu İle Kişilik Haklarına Saldırı Nedeniyle Manevi Tazminat
- Hukuka Uygunluk
- Kamu Yararı

Özet: Basının özgürce yayın yapması Anayasa ile güvence altına alınmış olup, bu güvencenin amacı; toplumun sağlıklı, mutlu ve güvenlik içinde yaşayabilmesini gerçekleştirmektir. Basın olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma ve yönlendirmede yetkili ve aynı zamanda sorumludur.

Basın özgürlüğünün sınırı, kişilik haklarına saldırıda bulunulmamasıdır. Basın özgürlüğü ile kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda, kamu yararı üstün tutulmalıdır. Basın bunu yerine getirirken yayının gerçek olmasını, kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, haberi verirken öze biçim arasındaki dengeyi koruyarak objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle yayın yapmalıdır.

Davaya konu kitapta yazılan ve davacı tarafından kişilik haklarına saldırı oluşturduğu iddia edilen konuların Başsavcılığın soruşturma dosyasının sanık olarak yargılanmaya başlandığı, bu hali ile kitapta yazılan olayların görünür gerçeğe uygun olduğu gözetildiğinde, yayının basın ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerekli olup, hukuka uygunluk unsurları taşıdığından manevi tazminat talebi reddedilmelidir.

(2709 s. Anayasa, m.28)

(5187 s. Basın K. m. 1,3)

(4721 s. MK m. 24,25)

T.C

YARGITAY

5. Hukuk Dairesi

E:2013/3545

K:2013/9778

T:16.05.2013

- Sulh Sözleşmesi
- Yapılma Zamanı
- Karar Düzeltme Aşamasında Sulh

Özet: Sulh görülmekte olan bir davada, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmek amacıyla, mahkeme huzurunda yapmış oldukları sözleşme olup, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir. Sulh, ilgili bulunduğu davayı sona erdirir ve kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur.

Davalı, karar düzeltme dilekçesinin ekinde, karar verildikten sonra taraflar arasında düzenlenen sulh protokolünü sunmuş olduğundan, mahkemece buna göre işlem yapıp bir karar verilmelidir.

(6100 s. HMK m. 313, 315)

T.C
YARGITAY
5. Hukuk Dairesi

E:2013/7494
K:2013/9869
T:20.05.2013

- Kamulaştırma Bedelinin Tespiti
- Yasal Faizin Başlama Tarihi

Özet: Kamulaştırma bedelinin tespiti için açılan davanın dört ay içinde sonuçlandırılmaması halinde, tespit edilen bedele bu sürenin bitimi tarihinden itibaren kanuni faiz işletilir.
(6459 s. İHİÖBKDK m. 6)
(2942 s. Kamulaştırma K.m.10)

T.C
YARGITAY
6. Hukuk Dairesi

E:2012/18163
K:2013/11372
T:02.07.2013

- Rücuen Alacak
- Rödovans Sözleşmesi
- Teknik Nezaretçi Ücreti

Özet: Taraflar arasında yapılan rödovans sözleşmesine göre, ruhsatı davacıya ait maden sahasının bir bölümü madencilik faaliyetinin yürütülmesi amacıyla davalıya kiraya verilmiş, Maden Kanunu uyarınca ruhsat sahibi tarafından görevlendirilmesi zorunlu olan teknik nezaretçi ücretinin rödovansçı ruhsat sahibi tarafında ödeneceği kararlaştırılmıştır. Davacı, davalıya ait olan bu sorumluluğun yerine getirilmediğini belirterek teknik nezaretçiye yaptığı ödemelerinin davalıdan rücuen tahsilini istemiş olup alacağın, ücret tarifesinde yazılı miktarı geçmemek üzere teknik nezaretçiye yapılan ödemeler üzerinden hesaplanması zorunludur. Bilirkişi raporunda yalnızca Maden Mühendisleri Odasının yayımlanan ücret tarifesi esas alındığından, davacı tarafından gerçekleştirildiği bildirilen ödemelere ilişkin bir inceleme yapılmadan eksik inceleme ile karara verilmesi isabetsizdir.

(818 s. BK m. 270 vd.)

T.C
YARGITAY
6. Hukuk Dairesi

E:2012/19133
K:2013/11471
T:03.07.2013

- İstek Hakkında Bir Karar Verilmemesi
- Peşin Harcın Tahsili
- Borcun Mahsubu
- Kiralanana Yapılan Duran Varlık ve İnşaat Bedellerinin Tazmini

Özet: Davacı tarafından taraflar arasındaki bayilik sözleşmesi gereğince ariyet olarak verilen malzemelerin aynen iadesi talep edilmiş olmasına rağmen bu yönden olumlu veya olumsuz karar verilmemiş olup, davacı bu malzemelerin dava değerini belirtmediğinden mahkemece öncelikle ariyet verilen malzemelerin dava değeri açıklattırılıp, Harçlar Kanununun 32.maddesi gereğince işlem yapılarak, peşin harcın yatırılması halinde davanın esası hakkında bir karar verilmelidir.

Davacı, kendisinin de davalıya borcu olduğunu, bu miktarın mahsup edilmesini talep etmesine rağmen mahkemece bu durumun dikkate alınmaması isabetsizdir.

Davacı tarafından duran varlıklar ve İnşaat bakiyesinin ve bu miktarın faizinin ayrı ayrı belirtilmesine rağmen, bilirkişi raporunda yapılan hesaplamada bakiye bedelin değil de faizi bedelin nazara alınması ve mahkemece de bu miktar üzerinden karar verilmesi isabetsizdir.

(492 s. Harçlar K.m.32)
(818 s. BK m.118)

T.C
YARGITAY
7. Hukuk Dairesi

E:2010/7835
K:2011/5070
T:14.09.2011

- Kazandırıcı Zamanaşımı Zilyetliği
- Eksik İnceleme

Özet: Kadastro sırasında taşınmaz davalının itirazı üzerine komisyonca dava dışı parselden ifraz edilerek kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine dayanarak dava açmıştır.

Kadastro tespitine bir kayıt ve belge esas alınmamış olup, taraflar da yargılama sırasında bir kayıt ve belgeye dayanmamışlardır. Sağlıklı bir sonuca ulaşabilmek için davacı tarafın tanıklarının taşınmaz başında dinlenmeleri, yöreyi, iyi bilen el verdiğiince yaşlı, yansız, yerel uzman fen ve ziraatçi bilirkişi, tespit tutanağı bilirkişilerinin tümü hazır olduğu halde taşınmaz başında yeniden 3402 sayılı Kadastro Kanununun hükümleri uyarınca işlem yapıp keşif yapılmalı, taşınmazın öncesinin kime ait olduğu, kimden kime kaldığı, zilyetliğin başlangıç günü, süresi ve sürdürülüş biçimi hakkında yerel bilirkişi ve tanıklardan olaylara dayalı bilgi alınmalı, tutanak bilirkişileri de ayrı ayrı dinlenerek toplanan tüm deliller birlikte değerlendirilerek bir karar verilmelidir.

(3402 s. Kadastro K.m.14)

T.C

YARGITAY
7. Hukuk Dairesi

E:2012/4107
K:2012/8444
T:27.11.2012

- Su Aboneliğinin Tesisi
- Sözleşme Serbestliği İlkesi
- Su ve Kanalizasyon Şebekelerine Katılım Payından Sorumlu Olunmadığının Tespiti

Özet: Anayasa'da herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu ve devletin bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirmesi gerektiği belirtilmiştir.

Davalı Aski Genel Müdürlüğü su aboneliğinin saplanmasını tekel olarak yürütmekle görevli ve yetkili olup, tekel olarak yürütülen hizmetlerde sözleşme serbestliği ilkesi olamayacağından davalı kurum, davacı ile abonelik sözleşmesi imzalamak zorundadır.

Davacının su ve kanalizasyon şebekelerine katılım payının Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlarına göre hesaplanan tutarı aşamayacağı gözetilmelidir.

(2709 s. Anayasa m.17/1,56/1-4)

(2464 s. Belediye Gelirleri K.m.89)

T.C
YARGITAY
8. Hukuk Dairesi

E:2011/2163
K:2012/73
T:06.01.2012

- Kazanmayı Sağlayan Zilyetlik
- Kadastro Tutanaklarının Malik Hanesinin Boş Bırakılması
- Görevli Mahkeme

Özet: Malik hanesi boş bırakılan parsellerle ilgili davaların genel mahkemelerde görülme olanağı yoktur. Kadastro tutanaklarının malik hanesinin ancak Kadastro mahkemesince doldurulması mümkündür. Malik tespiti yapılmadığı veya dava açan mirasçının dışında başka mirasçıların da bulunduğu anlaşıldığı takdirde hâkim re'sen lüzum gördüğü diğer delilleri toplayarak taşınmaz malın kimin adına tescil edileceğine karar vermekle yükümlüdür.

(3402 s. Kadastro K.m. 14,33/2)

(766 s. Tapulama K.m.54)

T.C

YARGITAY

8. Hukuk Dairesi

E:2011/5912

K:2012/6054

T:21.06.2012

- Katılma Alacağı
- Edinilmiş Mallara Katılma

Özet: Taraflar 25.10.1998 tarihinde evlenmiş, 2008 tarihinde boşanmışlardır. Başka mal rejimi seçildiği ileri sürülmedikçe, eşler arasında evlilik tarihinden 01.01.2002 tarihinde kadar mal ayrılığı, bu tarihten mal rejiminin sona erdiği boşanma davasının açıldığı tarihe kadar edinilmiş mallara katılma rejimi geçerlidir.

Dava konusu bağımsız bölüm 2002 tarihinde edinilmiş mallara katılma rejiminin geçerli olduğu zaman diliminde edinilmiş, davacı taşınmaz üzerindeki katılma alacağını talep etmiştir. Bağımsız bölümün bu tarihteki gerçek değeri, diğer evin satımından elde edilen 14.000,00TL ile davalının babasının yardım olarak verdiği 2.000,00TL ve bu durum karşısında edinilmiş maldan karşılandığı kabul edilmesi gereken borç alınan 9.000,00TL olmak üzere toplam 25.000,00TL'dir. Bu miktarın 16.000,00TL/25.000,00TL oranındaki miktarı satılan ilk evin parası ile davalının babası tarafından karşılanan para 9.000,00TL/25.000,00TL oranındaki miktar ise, edinilmiş mal olarak düşünülmesi, buna göre oranlar bulunarak karar tarihine yakın tarihte tespit edilecek bağımsız bölümün sürüm değeri ile çarpılmak suretiyle davacının katılma alacağı bulunmalı, bu konuda gerek görüldüğü takdirde bir uzman görüş sahibi ile bir mali müşavirin bilirkişi olarak atanması suretiyle davacının katılma alacağı hakkı hesaplanmalıdır.

(4721 s.MK m.202,218,219,231,235,236,6,222/2)

T.C

YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

E:2013/5239

K:2013/10629

T:01.04.2013

- İş Sözleşmesinin Haksız Feshi
- İşverenin Bildirimsiz Fesih Hakkı
- İşçinin Savunmasının Alınmaması

Özet: Sağlık nedenlerinden kaynaklanan haklı nedenle işçinin devamsızlığının ihbar öneline ilaveten 6 hafta aralıksız devam etmesi halinde, işverenin bildirimsiz fesih hakkı vardır. Davacının aralıklı olarak birden fazla rapor aldığı ve 4857 sayılı İş Kanununun 25/1.b maddesindeki bekleme süresi olan ihbar öneline ilaveten 6 haftalık aralıksız süre şartı gerçekleşmediği için, iş sözleşmesi haksız olarak fesh

edilmiştir. Her ne kadar davacı sık rapor almış ise de fesihten önce davacının verimsizliğine ve yetersizliğine dayanan sağlık sebebiyle savunması alınmamış olup, işveren tarafından gerçekleştirilen fesih geçersizdir.

(4857 s. İş K. m.25/1b, 2,17,19)

T.C
YARGITAY
10. Hukuk Dairesi

E:2012/20969
K:2012/25723
T:14.12.2012

- Ölüm Aylığı Bağlanması Gerektiğinin Tespiti
- Zamanaşımı

Özet: Evli ve çocuksuz olarak ölen sigortalının anne ve babası olan davacılar, ölüm aylığı almakta olan sigortalının eşinin evlenmesi nedeniyle kendilerine ölüm aylığı bağlanması gerektiğinin tespitine karar verilmesini talep etmişlerdir. İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir ve aylıklar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse zamanaşımına uğrar. Yeniden bu haklara kavuşmak isteyen sigortalı için mutlaka Kuruma yazılı olarak başvurulmalıdır.

506 sayılı Kanununun 99.maddesinde belirlenen sürede istenmeyen gelir veya aylığın tümünün zamanaşımına uğrayacağı ve yazılı talep tarihinden önceki gelir veya aylıkların istenemeyeceği düzenlenmiş olup, 5510 sayılı 97/1, maddesinde ise, her bir gelir veya aylık için beş yıllık zamanaşımı süresi öngörülmüş, gelir ve aylığın doğumundan itibaren 5 yıl içinde istenmemesi halinde zamanaşımına uğrayacağı belirtilmesi karşısında, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 01.10.2008 tarihi ve sonrasında doğan davacı babaya ait ölüm aylıkları yönünden tahsis talep tarihi olan 20.08.2010 itibariyle beş yıllık zamanaşımı süresi dolmadığından, davacıya 01.10.2008 tarihinden itibaren ölüm aylığı bağlanmalıdır. Davacı annenin 25.11.2005 tarihinden önceki tüm tahsis talepleri bakımından zamanaşımı süresi dolmuş olup, 25.11.2005 tarihli tahsis talebi yönünden dava beş yıllık zamanaşımı süresi içinde açıldığından davacıya ancak, bu tarihi takip eden aybaşı olarak 01.12.2005 tarihinden itibaren ölüm aylığı bağlanabilecektir.

(506 s. SSK m.99)
(5510 s. SSGSSK m. 97/1)

T.C
YARGITAY
10. Hukuk Dairesi

E:2013/359
K:2013/5041
T:18.03.2013

- Muris Kocanın Tutuklulukta Geçirdiği Sürenin Borçlanılabileceğinin Tespiti
- Ölüm Nedeniyle Ceza Davasının Ortadan Kaldırılması
- Suçsuzluk Karinesi

Özet: Tutuklu olarak yargılandığı ve mahkum olduğu ceza davası kararının temyizi safhasında vefat etmesi nedeniyle mahkumiyet kararı kesinleşmeyen ve hakkında açılan davanın ortadan kaldırılmasına karar verilen davacının murisinin, olması gerektiği sonucuna ulaşılan suçsuzluk halinin hukuki nitelik olarak, sosyal güvenlik ilkeleri ışığında, 5510 sayılı Kanunun 41/f maddesinde belirtilen beraat hükmünde değerlendirilmesi ve tutuklu kaldığı sürelerin borçlanılmasının mümkün olduğu, aksinin idari ve adli olarak suçsuzluk karinesinin ihlali anlamına geldiği gözetilmelidir.

(5510 s. SSGSSK m. 41,82)

(1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi m.11/1)

(1950 tarihli İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi m.6/2)

(2709 s. Anayasa m. 38/4)

T.C.

Y A R G I T A Y

11. Hukuk Dairesi

E: 2013/624

K: 2013/1833

T: 04.02.2013

- Haksız Fiile Dayalı Tazminat Davası
- Kesin Yetki Kuralı
- Ortak Yetkili Mahkeme
- Yetki İtirazı

Özet: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu 'nda kesin yetkili mahkemeler tek tek gösterilmiş ve yetkisinin kesin olduğu madde metninde açıkça yazılmıştır.

Aynı kanunun 7/1. maddesinde ise davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan mahkemenin bulunması halinde davaya o yer mahkemesinde bakılacağı belirtilmiş ise de bu mahkemenin kesin yetkili olduğu yazılmamıştır. Anılan maddenin gerekçesinde bu mahkemenin kesin yetkili mahkeme olduğunun yazılı olması, madde metni ve yetkiye ilişkin diğer hükümlerde kesin yetkinin açıkça belirtilmesi karşısında bağlayıcı olduğu kabul edilemez. Bu nedenle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 19/4. maddesi gereğince yetkinin kesin olmadığı davalarda süresi içinde ve usulüne uygun olarak yetki itirazında bulunulması gerektiği gözetilmelidir.

(6100 s. HMK m. 7/1,11,12/1,14/2,15/2,19/4)

(1086 s. HUMK m. 9/2)

T.C.

Y A R G I T A Y

11. Hukuk Dairesi

E: 2013/1358

K: 2013/3309

T: 25.02.2013

- Zayi Nedeniyle Çek İptali
- Yetkili Mahkeme
- Ödemeden Men İstemi

Özet: 6102 sayılı TTK'nın 818/1-s atfıyla çeklerde uygulanması gereken 757/1 maddesi gereğince iradesi dışında poliçe elinden çıkan kişinin ödeme veya hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinden, muhatabın poliçeyi ödemeden men edilmesini isteyebileceği gözetilmelidir.
(6102 s. TTK m.757/1, 818/1-s)
(6100 s. HMK m. 384)

T.C.
Y A R G I T A Y
12. Hukuk Dairesi

E: 2013/12171
K: 2013/17284
T: 06.05.2013

- Haczedilmezlik Şikâyeti
- Haline Münasip Ev (Meskeniyet Şikâyeti)
- İpoteğe Bağlı Konut Finansman Kredisi
- Zorunlu Kurulan İpotek

Özet: Borçlunun daha önce ipotek koydurduğu taşınmazı hakkında, sonradan haczedilmezlik şikâyetinde bulunabilmesi için ipoteğin mesken kredisi, esnaf kredisi, zirai kredi gibi zorunlu olarak kurulmuş ipoteklerden olması gerektiği, zorunlu olarak kurulan ipoteğin meskeniyet şikâyetine engel teşkil etmeyeceği ilkesinin, bu ipoteğin sosyal amaçlı olarak verilen kredinin teminatını oluşturmasından kaynaklandığı, bunun dışında, borçlunun serbest iradesi ile kurduğu ipoteklerin, adı geçenin daha sonra bu yerle ilgili olarak meskeniyet iddiasında bulunmasını engelleyeceği gözetilmelidir.

(2004 s. İİK m. 16,82/1-12)

T.C.
Y A R G I T A Y
12. Hukuk Dairesi

E: 2013/8640
K: 2013/17276
T: 06.05.2013

- Şikâyet Dilekçesinin Unsurları
- Üçüncü Kişi Adına Kayıtlı Taşınmaza Konan Haczin Kaldırılması
- İhalenin Kesinleşmesi
- Mülkiyetin Alıcıya Geçmesi

Özet: Haciz tarihinde takipte taraf olmayan 3. kişi adına kayıtlı olan taşınmazın borçlunun borcu için haczedilemeyeceği ve taşınmaz üzerine konulan haczin kaldırılması istemi icra memurunun işlemine yönelik şikâyet mahiyetinde olduğundan, HMK'nın 118. maddesi anlamında bir dava sayılamayacağı, bu nedenle, şikâyet dilekçesinin HMK'nın 119. maddesinde yazılı şartları taşımasının zorunlu olmadığı gözetilmelidir.

İhalede tescil bir bildirim niteliğinde olduğundan taşınmaz kendisine ihale edilen alıcı ihale anında mülkiyeti iktisap eder ve mülkiyetin alıcıya geçmesi için tapu siciline tescil gerekli değildir.

(2004 s. İİK m. 16/2, 96,134)

(6100 s. HMK m. 118,119)

T.C.

Y A R G I T A Y

13. Hukuk Dairesi

E: 2013/25184

K: 2013/16764

T: 19.06.2013

- Satıcının Sorumluluğu
- Açık/Gizli Ayıp
- Ayıplı/Eksik İfa
- Hakkın Kötüye Kullanılması (Dürüstlük Kuralı)
- Muayene ve İhbar Yükümlülüğü

Özet: Gayrimenkul satış vaadi sözleşmesinde, satıcı olarak yer alan arsa maliki, 4077 sayılı Yasa'nın 3.ve 4.maddelerine göre, ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddelerde yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur.

Tüketici, açık ayıpları, 4077 sayılı Yasa'nın 4/2 madde ve fıkrası uyarınca, malın teslimi tarihinden itibaren otuz gün, gizli ayıpları ise, bu konuda Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da bir hüküm bulunmadığından, genel hüküm niteliğinde olan, Borçlar Kanunu'nun 198. maddesi uyarınca, teslim aldığı malı, örf ve adete göre imkan dahilinde muayene etmek ve satıcıya derhal ihbar etmekle yükümlüdür. Bunu ihmal ettiği takdirde satılanı ayıplı olarak kabul etmiş sayılır. Ancak satıcı tarafından bu ayıpların giderileceği hususunda alıcıya oyalama yapılırsa Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesi gereğince hakkın kötüye kullanılmasını kanun himaye etmeyeceğinden satıcı, bu yasal korumadan yararlanamaz.

Eksik işin, yapılması gerektiği halde yapılmayan işleri, ayıplı işin ise, eserde olması gereken vasıfla fiilen mevcut olan arasındaki farkları ifade ettiği, işin yapılmayan kısmının teslim ve muayenesi söz konusu olmayacağından iş sahibinin eksik işler yönünden ihbarda bulunmasına ya da ihtirazı kayıt koymasına gerek olmadığı cihetle sözleşmeden kaynaklanan edimin ifasındaki eksiklik nedeniyle davacının 10 yıllık zamanaşımı süresi içerisinde satıcının sorumluluğuna gidebileceği gözetilmelidir.

(4721 s. MK m. 2)

(818 s. BK m. 125,198)

(4077 s. TTK m. 3, 4/2, 30)

T.C.

Y A R G I T A Y

14.Hukuk Dairesi

E: 2012/9604

K: 2012/10869

T: 24.09.2012

- Tapu Kaydında Kimlik Bilgilerinin Düzeltilmesi
- Dava Açma Hakkı - Aktif Dava Ehliyeti
- Hukuki Yarar

Özet: Tapuda kayıt düzeltilmesi davasını, tapu maliki ile mirasçılarını açabilir. Dava hakkı sadece hukuki yarar ile sınırlandırılabilir. Davacının, hukuki koruma isteyebilmesi için hukuki yararının bulunması gerekir. Davacı, sağ olan kardeşine ait taşınmazın tapu kaydındaki kimlik bilgilerinin nüfus kaydı ile uyumlu hale getirilmesini istemiş olup, kimlik bilgileri düzeltilmesi istenen kişinin nüfus kayıt örneğinden sağ ve reşit olduğu anlaşıldığından, davacının kardeşi adına dava açma hakkı bulunmamaktadır.

(4721 s. MK m. 1027)

T.C.

Y A R G I T A Y

14.Hukuk Dairesi

E: 2012/12431

K: 2012/13956

T: 30.11.2012

- İpotekğin Terkini
- Depo Edilecek Miktarın Belirlenmesi

Özet: İpotek, islah imar uygulaması sırasında davalıya ait 42.97 metrekarelik taşınmazın davacılara ait taşınmaza ilave edilmesi karşılığında tesis edilmiş olup, ipotek 42.97 metrekarelik yer karşılığında tesis edildiğinden, ancak bu miktarın dava tarihindeki rayiç değeri depo edilmek suretiyle terkinine karar verilebilir.

(4721 s. MK m.883)

(2981 s. MAYK m. 10/b)

T.C.

Y A R G I T A Y

15.Hukuk Dairesi

E: 2013/1511

K: 2013/3539

T: 03.06.2013

- Ayıplı İfadan Kaynaklanan Tazminat
- Fazlaya İlişkin Hakların Saklı Tutulması/Kısmi Dava
- İlk İtiraz/Zamanaşımı Def'i

Özet: Fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması daha sonra açılan davada zamanaşımı def'inde bulunulmasına engel olmayacağı gibi ilk itiraz niteliğinde bulunmayan zamanaşımı def'inin zamanında yapılmadığı itirazının ileri sürülmemesi halinde süresinde kabul edilerek incelenmesi gerekir.

Daha önce yapılan tespitle, miktarı ilk davanın açıldığı sırada da bilinen ayıpların giderilme bedeli için kısmi talepte bulunulup, kalan kısım için zamanaşımı süresinin dolmasından sonra dava açılması ve bu davada zamanaşımı def'inde bulunulması halinde davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir.

(818 s. BK m.126, 355, 363)

T . C

Y A R G I T A Y

16. Hukuk Dairesi

E: 2012/6961
K: 2012/11314
T: 24.12.2012

- Uygulama Kadastro
- Taşınmaz Yüzölçümünün Eksilmesi
- Eksik İnceleme

Özet: Vakfa ait taşınmazın yüzölçümünün eksiltildiği ve eksilmenin komşu taşınmazlardan kaynaklandığı iddiasına dayanarak daya açılmış, mahkemece taşınmazların uygulama kadastro tespiti gibi tesciline karar verilmiştir.

Mahkemece, öncelikle denetime veri teşkil edecek ortofoto, tesis kadastro suna ait orijinal ölçü krokisi, ilk tesis kadastro sununun yapıldığı tarihlere en yakın hava fotoğrafları, uydu fotoğrafları tesis kadastro haritası, varsa bu haritalarda değişiklik yapan ifraz haritaları, mahkeme ilamları ile eki olan haritalar, varsa uygulama kadastro sırasında yararlanılan diğer haritalar gibi bilgi ve belgeler toplandıktan sonra, mahallinde yerel bilirkişiler, taraf tanıkları, harita mühendisi fen bilirkişisinin katılımı ile keşif yapılmalı, karar içeriğinde açıklanan hususlar araştırılarak sonucuna göre karar verilmelidir..

(3402 s. Kadastro K.m. 22/a)

T . C
Y A R G I T A Y
16. Hukuk Dairesi

E: 2013/2546
K: 2013/3156
T: 22.04.2013

- Tapu Kaydındaki Zilyetlik Şerhinde İsim Yanlışlığının Düzeltilmesi
- Duruşma Yapılma Zorunluluğu

Özet: Tapu kaydındaki zilyetlik şerhinde isim yanlışlığının düzeltilmesi davaları, gayrimenkule ilişkin olup, Hazineye karşı ispat yükümlülüğü bulunan ve özen gösterilmediği mülkiyet değişikliği sonucunu doğurabilecek olan davalardır. Bu tür davalarda tahkikat yapılmadan karar verilmesi mümkün olmadığı gibi, tahkikat yapılmadan karara verilmesi mümkün olmadığı gibi, tahkikat sonucu gelen yazı cevaplarının duruşma açılarak taraflara okunup diyecekleri sorularak sonucuna göre karar verilmelidir.

(6100 s. HMK m. 382/2-ç-1,320/1)

T.C
YARGITAY
17. Hukuk Dairesi

E:2012/9674
K:2012/9513
T:18.09.2012

- Davanın Konusuz Kalması
- Harç ve Vekâlet Ücreti

Özet: Davalı borçlunun vergi borcunu ödediği, Limited Şirketi ortaklığı ve temsilciliğinden dolayı vadesi geçmiş borcu bulunmadığı anlaşıldığından konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına kararı verilmesi isabetlidir. Ancak bu durumda maktu karar ilam harcı alınması ve 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan davalar için Avukatlık ücretinin maktu olarak belirlenmesi gerektiği gözetilerek, davacı yararına maktu vekâlet ücreti takdir edilmelidir.

(2004 s. İİK m. 277)

(5904 s. GUKDK m.5)

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı ve davalılar Mustafa, Zerrin, Ali, P... Zirai İlaç Tohum Gübre Ziraat Pet. Tic. Ltd.Şti. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Hükmüne uyulan Dairemizin bozma ilamında özetle; dava konusu 7109 ada 16 parselde kayıtlı taşınmazla ilgili açılan tasarrufun iptali davasında iptal koşullarının ispatlanmaması nedeniyle davanın reddine bir isabetsizlik bulunmamasına göre bu parselde yönelik hükmün onanmasına, somut olayda Zerrin'in A.. Farm Ltd Şti'nin 1999-2006 yılları arasındaki vergi borcu nedeniyle ortak sıfatıyla sorumlu olduğu, hakkındaki takiplerin kesinleştiği, dava konusu 150 parselin ½ hissesinin 26.09.2009, 509 parselin ½ hissesinin 22.08.2002 tarihinde borçlarına karşılık Zerrin tarafından davalı Ali'ye onun tarafından P... Ltd Şti'ne, şirket tarafından da davalı Mustafa'ya satıldığı, yapılan satışlara yönelik davanın reddinin isabetli olmadığı mevcut delillerden davalı Ali'nin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu dolayısıyla lehine yapılan tasarrufun, tasarruf tarihine kadar olan alacak ve ferileriyle sınırlı olarak 6183 sayılı Yasanın 30.maddesine göre iptaline, yine ali ile P.. Ltd Şti.,şirket ile davalı Mustafa arasındaki tasarruflarında aynı madde kapsamında değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gereğine değinilmiştir.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan deliller ve bozma ilamı doğrultusunda, Adana Vergi Dairesinin 26.05.2001 tarihli yazısında davalı borçlu Zerrin'in davacı kuruma borcu kalmadığı anlaşıldığından davanın konusuz kaldığı gerekçesiyle davaya konu 150 ve 509 parsellerle ilgili dava konusuz kaldığından bu konuda karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş; hüküm, davacı ve davalılar Ali, Mustafa, Zerrin, P.. Zirai İlaç Tohum Gübre Ziraat Pet. Tic. Ltd. Şti vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

- 1- Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve bozmanın kapsamı dışında kesinleşmiş olan yönlerde ilişkin temyiz itirazları incelenemeyeceğine göre, davacı vekilinin yerinde görülmemeyen bütün, davalılar Ali, Mustafa, Zerrin, P... Zirai İlaç Tohum Gübre Ziraat Pet. Tic. Ltd. Şti. vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.
- 2- Gelir İdaresi Başkanlığı Adana Vergi Dairesi Başkanlığı Yüreğir Vergi Dairesi Müdürlüğünün 26.05.2011 tarihli yazısından davalı borçlu Zerrin'in kanuni temsilciliğinden ve %30 hissesi oranında ki vergi borcunu ödediği, Zerrin'in A.. Farm Tarım Ürünleri Ltd.Şti ortaklığı ve temsilciliğinden dolayı 25.05.2011 tarihi itibarıyla vadesi geçmiş vergi borcunun bulunmadığı belirtildiğinden konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına hükmedilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır. Ancak bu durumda maktu karar ilam harcı alınması ve ayrıca 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168.maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasanın 35.maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar

için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir.” Hükmü gereğince davacı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken karar ilam harcının nisbi hesaplanması ve davacı yararına nisbi vekalet ücreti takdir edilmesi doğru değil bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığının giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün harç ve vekalet ücreti yönünden 6100 sayılı HMK’nın geçici 3/2 maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK’nın 438/7. maddesi gereğince düzeltilerek onanması gerekmektedir.

SONUÇ: Yukarıda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin yerinde görülmeyen tüm, hükmü temyiz eden davalılar vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün 2 nolu bendinin tamamen hükümden çıkarılarak yerine “21,15TL maktu karar ilam harcının davalılar Mustafa, Ali, P..Ltd.Şti ve Zerrin’den müşterek ve müteselsilen tahsili ile Hazineye irat kaydına” ibaresinin yazılmasına ve 3. bendindeki “...9.503,44 TL nispi vekalet ücretinin...” ibaresinin çıkarılarak yerine “...1.200,00TL maktu vekalet ücretinin...” ibaresinin yazılmasına hükmün değiştirilmiş bu şekli ile (DÜZELTİLEREK ONANMASINA), 492 sayılı Harçlar Yasasının 13/J maddesi uyarınca davacıdan harç alınmamasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden Mustafa, Ali, Zerrin, P...Zirai İlaç Tohum Gübre Ziraat Pet. Tic. Ltd.Şti’ne geri verilmesine 18.09.2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T . C
Y A R G I T A Y
17. Hukuk Dairesi

E: 2012/14647
K: 2013/8789
T: 10.06.2013

- Trafik Kazasından Kaynaklanan Maddi Tazminat
- Gerçek İşleten-Farazi İşleten
- Müteselsil Sorumluluk

Özet: Davacı şirkete sigortalı aracın yanmasına sebep olan davalıya ait araç park halinde olduğu yerden çalınmış olup gerçek işleten; ancak çalma ve gasp eyleminin gerçekleşmesine kendisi veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerden birinin kusurunun bulunmadığını ispat etmesi halinde sorumluluktan kurtulabilir. Aksi takdirde gerçek işleten ile farazi işleten (hırsız ve gasp eden) müteselsilen sorumlu olurlar. İşletenin sorumlu sayılmaması için, aracın gözetimi yönünden gerekli tedbirleri aldığını, aracın kapı ve camlarını kapattığını, aracın anahtarını araç üzerinde ve kolay elde edilebilecek bir yerde bırakmadığını, sürücü ve yardımcılarını seçmede, talimat vermede, denetlemede, her türlü özeni gösterdiğini ispat etmelidir.
(2918 s. Trafik K.m.107)

T . C
Y A R G I T A Y
18. Hukuk Dairesi

E: 2012/13301
K: 2013/4371
T: 21.03.2013

- Soyadı

- Boşanma Halinde Çocuğun Soyadının Değiştirilmesi

Özet: Bir çocuğa soyadı verilmesi için, o çocuğun doğum tarihinde annesi ile babasının evli olup olmadığına bakılır. Doğum gününde anne ve baba evli ise çocuk babanın soyadını alacaktır. Çocuğun soyadı belirlendikten sonra onun soyadını velayet hakkına vesair nedenlere dayanarak değiştirmek mümkün değildir. Ancak çocuk ergin olduktan sonra, TMK.'nın 27.maddesindeki koşulların varlığı halinde, soyadını her zaman değiştirmek hakkına sahiptir.

Soyadının değiştirilmesi istenen çocuğun doğum gününde anne ve babası resmen evli olup, çocuk evlilik içinde doğduğundan babanın soyadını almıştır. Çocuk reşit oluncaya kadar veya baba Türk Medeni Kanununun 27.maddesindeki koşulları kanıtlayarak soyadını değiştirmedikçe soyadın değiştirilmesi mümkün değildir. Çocuğun anne ve babasının sonradan boşanmış olması, sadece boşanma ve velayet hakkı nedeniyle anneye böyle bir dava hakkı vermez.

(2525 s. Soyadı K.m.4)

(4721 s. MK m. 321,27)

T.C.

Y A R G I T A Y

18.Hukuk Dairesi

E: 2013/4543

K: 2013/6406

T: 15.04.2013

- Kamulaştırma Bedelinin Tespiti
- Emsal
- Usuli Kazanılmış Hak
-

Özet: Emsal alınan taşınmaz üzerindeki binanın nitelikleri ve yıpranma payı belirlenip satış bedelinden düşülerek zeminin emsal değeri bulunmalıdır.

Mahkemece tespit edilen kamulaştırma bedelinin yargılama sırasında verilecek ara karar ile taşınmaz mal sahibi adına bankaya yatırılması ve yatırıldığına dair makbuzun dosyaya ibraz edilmesinden sonra nihai karar olarak bedelin tespiti ile tespit olunan bu kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmesine karar verilmelidir.

Bir önceki bozma kararı öncesi mahkemece verilen ilk karar salt davacı ile davalılardan biri dışındaki davalılarca temyiz edinilmiş olduğundan davalılardan temyiz etmeyen kişinin payı için davacı yararına usuli kazanılmış hak göz ardı edilerek temyiz etmeyen davalının payı yönünden de fazla kamulaştırma bedeli tespit edilmesi isabetsizdir.

(4650 s. Kamulaştırma K.m.10)

T.C.

Y A R G I T A Y

19.Hukuk Dairesi

E: 2012/16251

K: 2013/491

T: 14.01.2013

- İtirazın İptali
- İcra Takibinde Zamanaşımı İtirazında Bulunulmaması

Özet: Davalı borçlu, icra takibinde zamanaşımı itirazında bulunmamış olsa bile, itirazın iptali davasında önceki itiraz sebepleri ile bağlı olmadan zamanaşımı itirazında bulunabilir. Dilekçeler aşamasında, süresinde, zamanaşımı defini ileri sürmeyen davalı, ön inceleme aşamasında diğer

tarafın duruşmaya gelmemesi veya gelip de açık muvafakatinin bulunması halinde zamanaşımı defii ni ileri sürebilir.

(6762 s. TTK m. 644)

(6100 s. HMK m. 141)

T.C

YARGITAY

19. Hukuk Dairesi

E: 2012/15030

K: 2013/1148

T: 23.01.2013

- Borçlu Olmadığının Tespiti
- Senedin İptali
- İmzaların İstiklali İlkesi

Özet: Senede imza koyan kişi, diğer imzaların geçersiz veya sahte ya da mevhum kişilere ait olmasının riskini de taşır. Her imza kendi sahibini, diğer imzalardan bağımsız olarak bağlar. İmzaların istiklali ilkesine göre, senedin asıl borçlusu olan keşidecinin imzasının sahte olması hali, diğer imza sahiplerinin senetten kaynaklanan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Dava konusu bonoda davacı keşideci durumunda olup, davalı senede ciro yoluyla hamil olmuştur. Görünüşe göre ilk ciro, senedin lehtarı durumundaki şirket imzası ile yapılmış olup, davacı keşideci, kendi imzasını inkâr etmektedir. Senet metnine göre ciro silsilesinde şeklen bir kopukluk bulunmadığından, imzaların istiklali ilkesi karşısında davacı keşidecinin, senetlerdeki keşideci imzasının eli ürünü olmadığına bilirkişi raporu ile tespiti sonucu senetler nedeniyle sorumluluğu bulunmamakta ise de, bu durum lehtarı ve diğer cirantaları sorumluluktan kurtarmaz.

(6762 s. TTK m. 690, 589, 598/1)

(6100 s. HMK m. 438/7)

T.C

YARGITAY

20. Hukuk Dairesi

E:2013/2029

K:2013/4318

T:15.04.2013

- Mahkeme Hâkiminin Çekilmesi
- Reddi Hakim Talebinin Reddi
- Tabii Hakim İlkesi
- Disiplin Para Cezası

Özet: Mahkeme hâkimi tarafından, mahkemenin baskı altına alınmak istendiği, neticede verilecek kararın da aleyhe olması halinde adaletten beklenen yararın sağlanamayacağı gerekçesiyle çekilme kararı verilmişse de, maddi bulgu ve delillerle desteklenmeyen soyut iddiaların hâkimlerce duygusallıkla karşılanıp davadan çekilmelerine neden olması, ileride giderilmesi mümkün olmayacak zararlara yol açacağı gibi, bir yerde görev yapan hakimlerin, aynı yöntemle davadan çekilmeleri sağlanarak, tabii hakim ilkesinin de zedelenmesine neden olacağından, merciin, hakimın çekilmesini kabul eden kararı isabetsizdir.

Disiplin para cezasına hükmedebilmek için, ret talebinin kötüniyetle yapılması ve talebin esas yönünden reddedilmesi gerekir.

(6100 s. HMK m. 36, 39,41,42/4)

T.C.
YARGITAY
20. Hukuk Dairesi

E: 2013/30
K:2013/4492
T:16.04.2013

- Tapu İptali ve Tescil
- Taraf Ehliyeti
- Dava Şartı
- Pasif Husumet

Özet: Gerçek kişinin ölümüyle medeni haklardan yararlanma ehliyeti ve buna bağlı olarak da taraf ehliyeti sona erer. Taraf ehliyeti dava şartlarından olup, dava şartı noksanlığı mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve hüküm anında noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından dolayı, dava usulden reddedilemez.

Dava açıldığı tarihte davalının ölü olduğu anlaşılmakta ise de, yargılama sırasında davalının mirasçıları davaya dâhil edilerek dava şartı eksikliği giderilmiş olduğundan, davanın pasif husumetten reddedilmesi isabetsizdir.

(4721 s. MK m. 28)

(6100 s. HMK m. 124/3-4,114/1-d, 115/3)

T.C.
YARGITAY
21. Hukuk Dairesi

E: 2011/6517
K:2013/84
T:14.01.2013

- Geçirilen Kazanın İş Kazası Olduğunun Tespiti
- Yetkili Mahkeme

Özet: İş Mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın yerleşim yeri mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı iş yerinin bulunduğu yer mahkemesinde de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşmeler geçersizdir.

(5521 s. İş Mahkemeleri K.m.5)

T.C.
YARGITAY
21. Hukuk Dairesi

E: 2013/2671
K:2013/2950
T:20.02.2013

- Hizmet Tespitine İlişkin Davalar
- İşçilik Haklarına İlişkin Davalar
- Davaların Ayrılması

Özet:Hizmet tespitine ilişkin davalar,, sosyal güvenlik hakkı ve kamu düzeni ile ilgili olup, kişi iradesi belirleyici etkiye sahip olmadığından hakim, kendiliğinden araştırma yetkisine sahiptir. İşçilik haklarına ilişkin davalar ise, 4857 sayılı Yasadan kaynaklanan, kişi iradesine önemli rol verilip, taraf anlaşmalarına geçerlilik tanınan davalar olduğundan, taraflar bu tür haklardan her zaman vazgeçebileceklerinden, hakim kendiliğinden araştırma yapmaz. Tarafların bildirdiği deliller dışında delil toplanması olanaklı olmadığı gibi, SGK'nın bu davalarda davalı sıfatı da bulunmamaktadır. Temyiz aşamasında inceleme mercileri farklı olan bu davaların birbirinden bağımsız sonuçlandırılmalarında hukuki istikrar ve kararlara olan güven bakımından da yarar vardır. Mahkemece, birbirinden tamamen farklı iki davanın, ayrı ayrı başvurma ve nisbi harca tabi olduğu da gözardı edilerek bir arada görülmesi yasaya aykırıdır.

(506 s. SSK m. 6, 79/10)
(5510 s, SSGSSK m. 86/9)

T.C.
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

E: 2013/4230
K:2013/5807
T:19.03.2013

- İşçinin Ücret ve İşçilik Alacakları
- İhbar Tazminatı Ş Alt İşveren
- İhale Edenin Sorumluluğu

Özet: Davalı idare ile diğer davalı Limited Şirketinin ortağı olduğu ortak girişim arasında Adalet binasının anahtar teslimi ile ilgili yapım işlerine ait tip sözleşme imzalanmış olup, davacının davalı Limited Şirketinin alt işverenlerinde çalışmakta olduğu, ücret ve işçilik alacaklarının ödenmediği ve iş sözleşmesinin haksız feshedildiği iddia edilerek ihbar tazminatı ve işçilik alacakları talep edilmiştir.

İhale makamı olan asıl işverenler, müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit ve taşeronlarca ücreti ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolünü yapmak, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden ödemek zorundadırlar. İhale makamı olan kamu kurumunun her hakediş dönemine ilişkin son üç aylık temel ücretten, kanundan doğan sorumluluğu bulunmaktadır. İhbar ve kıdem tazminatı ve kullandırılmayan izinler sebebiyle herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Davalı idare, ihale makamı olup, işveren sıfatına sahip değildir. Bu nedenle davalı idare ile diğer davalılar arasında alt işverenlik ilişkisinden söz edilemeyeceğinden, davalı idarenin ihale makamının sorumluluğu kapsamında davacının sadece ücret talebinden sorumlu olduğu, diğer taleplerinden ise

sorumlu olmadığı gözetilmeyerek, davacının tüm taleplerinden davalıların müteselsil sorumluluğuna karar verilmesi isabetsizdir.

(4857 s. İş K. m. 36)

T.C
YARGITAY
22.Hukuk Dairesi

E: 2013/8289
K: 2013/8996
T: 29.04.2013

- İş Sözleşmesinin Feshi
- İhbar ve Kıdem Tazminatı
- İşçilik Alacakları
- Husumet
- Dava Şartı Noksanlığı

Özet: Belediyede iş sözleşmesi ile şoför olarak çalışan davacının 6111 sayılı Kanuna göre ihtiyaç fazlası personel olarak nitelendirilerek İl Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılan atamayı kabul etmemesi sebebiyle iş sözleşmesi feshedilmiştir. Davacının beş iş günü içinde atandığı yerde işe başlamaması halinde atama işlemi iptal edilmiş sayılır. Davacının fesih tarihi itibarıyla işvereni davalı belediye olduğundan davanın husumet yönünden reddi isabetsizdir. 6100 sayılı HMK. 'nın 114/1 -d ve 115/2. maddeleri gereğince f dava şartı noksanlığının tespit edilmesi halinde dava usulden reddedilmelidir.

(6111 s. BAYY m. 166)

(6100 s. HMK m. 114/1-d, 115/2)

T.C
YARGITAY
23.Hukuk Dairesi

E: 2012/6266
K:2013/691
T: 08.02.2013

- Tapu İptali ve Tescil
- Kooperatif Üyeliğinin Devri
- Aidat Tahsilâtı

Özet: Davacı, üyesi bulunduğu kooperatifte tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olmasına rağmen kooperatifin konutun tapusunu vermediğini, davalı ise bağımsız bölüme ilişkin hisseyi devralan davacının daha sonra bu üyeliğini üçüncü bir kişiye devrettiğini, bu kişinin de kooperatiften istifa ettiğini, bağımsız bölümün mülkiyetinin yeniden kooperatife döndüğünü savunmuş olup, mahkemece davacı ve kooperatifi devraldığı iddia edilen kişinin üyeliklerine ve bağımsız bölüme ilişkin tüm bilgi ve belgeler getirtilerek, davalı kooperatiften üyeliği devrettiği savunulan tarihten sonra aidat tahsilâtına

ilişkin belgelerde davacının isminin bulunma sebebi konusunda açıklama yaptırdıktan sonra, kooperatif kayıt ve belgeleri üzerinde bu konuda uzman bilirkişi aracılığıyla inceleme yapıp, üyeliği devraldığı iddia edilen kişinin istifasının tam olarak hangi üyelik ile ilgili olduğu, dava konusu üyelik için bu kişinin aidat ödemesinde bulunup bulunmadığı hususlarında rapor alınarak, davacının kooperatif üyesi olup olmadığı tereddüte yer bırakılmayacak şekilde belirlendikten sonra sonucuna göre bir karar verilmelidir.

(1163 s. Koop. K. m. 14)